

มองแต่ไม่เคยเห็น พูดแต่ไม่มีเสียง
ได้ยินแต่ไม่รู้: ว่าด้วยความรู้เรื่อง
การเอาเปรียบกะเทยทางเพศ
**See but Unseen, Voice
but Voiceless, Hear but Unheard:
a Debate on Knowledge of Kathoey
Sexual Exploitation**

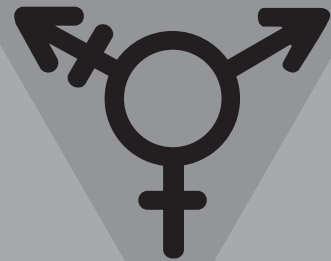
กิตติกร สันคติประภา
Kittikon Sankatiprapa

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยให้เห็นอำนาจของวาทกรรมรักต่างเพศที่อยู่เบื้องหลังการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างเพศในสังคมทำให้กะเทยกลายเป็นชนชายขอบและเป็นอื่นในสังคมรักต่างเพศ การศึกษาโต้แย้งแนวคิดและการอธิบาย “การลวนลามทางเพศ” ว่าไม่เพียงพอที่จะเผยให้เห็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับกะเทย โดยเสนอให้ศึกษาโดยใช้แนวของสร้างสรรค์นิยมและใช้วิธีวิพากษ์อัตชีวประวัติในการศึกษาประสบการณ์ของกะเทยเพื่อเปิดพื้นที่ของความรู้จากเสียงของอัตลักษณ์ที่หลากหลายของกะเทยในพื้นที่ทางวาทกรรมเพื่อสร้างความรู้ใหม่เกี่ยวกับการเอาเปรียบกะเทยทางเพศ

Abstract

This article wishes to disclose the power of heterosexuality discourse in shaping sexual relationship in the society, which positioning kathoey as a periphery and the otherness. This study argues that the existing “sexual harassment” theories and explanations can not adequately reveal such phenomena imposing on kathoey. The writer trusts that an autobiography methodology under constructivist ontology is relevant to the study so as to create a space of knowledge on this issue.

คำบอกเล่าจากเพื่อนกะเทย “....กะเทยเด็กข้างบ้านมันได้แต่ว่าผ้าขาวม้า ใครไม่รู้มันถอดเสื้อผ้าออกหมด มันยังไม่เจาะหรือ แต่มันมีนม ผมยว มันก็สวยาเอาไปนะ ตอนนี้นมันบอกว่าก็รู้จักกันนี้แหละ กลายเป็นเรื่องตลกนะ ตื่นเช้าขึ้นมาคุยกัน ทั้งหมู่บ้านตลกนะ อบต. หัวเราะกันใหญ่เอาสาวที่ไหน ไปนอน มันแบบว่าเราฟังเรายังบอกว่าแล้วมันไปกับเขาทำไม มันก็บอกว่า คนบ้านเดียวกันไอนั้น ไอนี้มันก็บอก มันก็หลอกง่าย ที่หลอกง่ายเพราะอะไรมันบอกว่าไว้ใจคนนี้นะ เราคิดว่ามันมอเตอร์ไซค์ไปด้วยกันซะใหม่ ไปเที่ยว กลับมาจากเที่ยวงาน พาไปทุ่งนาเลย นึกว่าไปกันสองคนโอเค ไปกันสองคนไม่เป็นไร ไปถึงเป็นสิบเหมือนกันแต่ไอ้ที่แรงกว่านั้นคือว่า ดูดบุหรี่ี่ตามตัว เป็นแผลหมด พ่อแม่เขาอย่างไรรู้ไหมพ่อแม่เขาคำมันว่า สมน้ำหน้าเป็นกะเทยแล้วยังร่าเริงอย่างโน้นอย่างนี้ ...เด็กตอนนี้ก็ มันก็ไม่ไปมันไปทำงานที่พัทยา แบบว่าหลักก็เสียให้มันกินบุหรีก็ซื้อให้มันกิน แต่เวลามันทำนะคนหนึ่งมันแก้ผ้ารอไวเลยมันมาเล่าให้ฟังนะ คนหนึ่งเข้า คนหนึ่งออก จะลูกน้อยมันก็ผลักหัวไวนะ ร้องมันก็เอาบุหรีี่ตามตัว... มันไม่กลับมาแล้วนะมันอายุ เราก็บอกว่าให้ไปแจ้งความแล้วกัน ไม่เอาหรือพี่เด็กมันบอกว่า แกก็รู้ว่ามันอายุจะตายโดนคิดสภาพนามัน ไปดึงเอาผ้าขาวม้า แบบที่..ห่อ ห่อมาวิ่งมา หาเรียกให้คนแถวนั้นช่วยก็ไม่ช่วยนะ มันบอกว่าช่วยหนูด้วยอะไรเด็กมัน.... พวกยีนเกี่ยวข้าวพวก ทำอะไรอยู่นะ กลายเป็นเรื่องตลกหัวเราะกันใหญ่ นี่แหละสังคมไทย ความไม่เสมอภาค ถ้าเด็กผู้หญิง เขาอาจจะเข้าช่วยแต่มันเป็นกะเทย”

บทความนี้ประสงค์จะชี้ชวนให้ผู้อ่านขบคิดถึงเบื้องลึกของการ ‘หลงลืม’ การกระทำความรุนแรงทางเพศต่อผู้ที่สังคมให้นามว่า ‘กะเทย’ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว สังคมมักจะประทับตราคนเหล่านี้ด้วยความหมายในเชิงลบ การกระทำความรุนแรงที่จะกล่าวถึงมิใช่สิ่งที่มองเห็นได้ชัดเพียงในเชิงรูปธรรม หรือทางร่างกายอย่างที่ยกเรื่องเล่าข้างต้นมาเปิดประเด็นเท่านั้น หากแต่เป็นความรุนแรงที่มีรากฐานมาจากอุดมการณ์ในสังคม ที่กดทับตัวตนและสร้างความรู้โดยไม่รู้จักเพื่อตอกย้ำเจตจำนง

เบื้องหลังให้ดำรงอยู่ ทำให้เรามองผ่านสิ่งที่ปรากฏ และไม่มีความหมายให้กับ
สิ่งเหล่านี้ ทั้งๆ ที่ปรากฏการณ์และการกระทำเหล่านั้นได้ลดและบั่นทอนความเป็น
มนุษย์ และความเสมอภาคของคนในสังคม

เมื่อกล่าวถึงเรื่องความรุนแรงทางเพศ ภาพของตัวแสดงในความคิดของเรา
จะเห็นเพียงผู้หญิงและผู้ชายเท่านั้น เราไม่เคยตั้งข้อสงสัยกับความคิดเช่นนี้ซึ่ง
รวมไปถึงที่มาของกรอบกำกับความคิดดังกล่าวเพราะเราเชื่อกันว่าเป็นธรรมชาติ
การให้ความหมายกับระบบความสัมพันธ์ระหว่างเพศแบบรักต่างเพศ (Hetero-
sexuality) มีบทบาทสำคัญในฐานะแม่บทความคิดของความสัมพันธ์เรื่องเพศใน
สังคมที่สร้างความเข้าใจต่อเรื่องของการเอาเปรียบทางเพศ ซึ่งการอธิบายในเรื่องนี้
จะนำสู่ประเด็นของความรู้และคำอธิบายการเอาเปรียบทางเพศที่เรียกว่าการลวนลาม
ทางเพศว่าถูกชี้นำและครอบครองโดยอุดมการณ์รักต่างเพศอย่างไร โดยนัยของ
การอธิบายนี้มีผลอย่างไรต่อการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับกะเทย และมี
ทางเลือกในการศึกษาปรากฏการณ์ที่ไร้ความหมายเหล่านี้หรือไม่

บรรทัดฐานรักต่างเพศกับการกดทับเพศที่เป็นอื่น

บรรทัดฐานรักต่างเพศ (Heteronormativity) ซึ่งเป็นกรอบการปฏิบัติในเรื่อง
ความสัมพันธ์ระหว่างเพศในสังคม มีความสำคัญในการกำกับการกระทำของมนุษย์
ในชีวิตประจำวัน ไม่ต้องบังคับหรือลงโทษโดยใช้ความรุนแรงทางตรงก็สามารถ
ทำให้มนุษย์สยบยอมต่อแนวทางการดำรงชีวิตตามบรรทัดฐานเช่นนี้ได้ เพราะเป็น
เรื่องของ การกำหนดบังคับหรือบงการควบคุมตนเอง (Biopower) ต่อแนวทางปฏิบัติ
ที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้อุดมการณ์รักต่างเพศ (Heterosexism) ซึ่งหมายถึง “สมมติฐาน
ภายใต้จิตไร้สำนึกหรือสมมติฐานที่แจ้งชัดว่าการรักต่างเพศนั้นเป็นรูปแบบเดียวที่
“ปกติ” ของความสัมพันธ์ทางเพศและความสัมพันธ์ทางสังคม” (Humm, 1989 :
95) และอุดมการณ์นี้ยังเป็นพื้นฐานของระบบความสัมพันธ์ หรือระเบียบสังคมที่มา
กำกับชีวิตทางเพศของมนุษย์ ทำให้เห็นว่าความสัมพันธ์ทางเพศที่ชอบด้วยตนเอง

คลองธรรม (Legitimate sex) เป็นอย่างไร และที่ไม่ถูกเป็นอย่างไร เป็นการแบ่งขาว-ดำ หรือ แบ่งชัดตรงข้ามให้เห็นอย่างชัดเจน และสิ่งเหล่านี้เกิดได้อย่างไร

ไม่มีอะไรที่เกิดขึ้นได้โดยไม่มีที่มาที่ไปไร้ซึ่งอัตวิสัย สิ่งที่สร้างความชอบธรรมแก่บรรทัดฐานของการปฏิบัติต่างๆซึ่งเรียกได้ว่าเป็นเทคโนโลยีของอำนาจนั้นเกิดจากความรู้ การอธิบาย และให้ความหมายกับสรรพสิ่งนั้นที่สร้างความเป็นเหตุเป็นผลตามความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ และผลผลิตของเหตุผลเหล่านี้มีอำนาจในการอธิบายและสร้างความจริงในสังคม เพศ (Sex) ของมนุษย์ถูกกำหนดโดยความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่สร้างความจริงเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Scientia Sexualis) หรือที่เรียกว่า เพศวิถีแบบปฏิฐาน เช่น ชีววิทยา เพศวิทยา กายวิภาคศาสตร์ และจิตวิทยาเหล่านี้ เป็นต้น ได้สร้างฐานที่มั่นคงของการดำรงอยู่ของอำนาจที่กระทำต่อตัวคนโดยการสร้างความรู้และกล่อมเกล่าให้สังคมเห็นว่า เพศ เพศภาวะ (Gender) เพศวิถี (Sexuality) เป็นเรื่องเดียวกัน ความรู้เหล่านี้ได้สร้างความเข้าใจให้กับเราด้วยกันว่า เพศนั้นมีเพียง 2 เพศคือ หญิงและชาย และเพศนี้เองเป็นตัวกำหนดความปรารถนา (Desire) ของมนุษย์ในเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ หรือ เพศวิถีในมิติประเวณี ซึ่งสอดคล้องกับเพศสรีระ และเพศภาวะที่ถูกกำกับภายใต้วัฒนธรรม

ระเบียบสังคมรักต่างเพศที่กล่าวถึงไม่ได้้อย่างโดดเดี่ยวแต่กลับซ้อนทับด้วยอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ เป็นการทับซ้อนของสองระบบ เป็นทั้งเครื่องมือที่ใช้ครอบงำของผู้ชายเพื่อรักษาไว้ซึ่งความไม่เท่าเทียมทางเพศที่มีมาก่อน (Schacht & Atchison, 1993 : 123) และมีส่วนในการสร้างความเป็นสถาบัน (ไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติ) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพศด้วย ในที่สุดแล้วได้สร้างความจริงในเรื่องเพศ เพศภาวะ และเพศวิถีที่ปกติให้เกิดขึ้น ทำให้เบียดขับเพศที่หลากหลายในสังคมออกไป “รักต่างเพศ” จึงมีความหมายเพียง การรักต่างเพศตายตัว (Compulsory heterosexuality) ซึ่งก็คือ “ระบบที่ความสัมพันธ์ทางเพศของผู้หญิงต้องสัมพันธ์กับชายเท่านั้น และเป็นเรื่องที่เป็นไปตามธรรมชาติมากกว่าการมีสิทธิ์

เลือกจากทางเลือกหลากหลาย” (Gamble, 2002 : 207) โดยมีนายของอำนาจ บังคับแฝงอยู่ การรักต่างเพศจึงไม่ใช่ทางเลือกแต่เป็นสิ่งที่ปกติ

ฟูโกต์ชี้ว่า ‘เพศวิติ’ เป็นวาทกรรมที่ใช้ควบคุมมนุษย์ เรื่องของเพศถูกกดทับ (Subjugated sex) ไว้ไม่ให้หลุดถึงในช่วงก่อนสมัยศาสนจักรเรื่องอำนาจ “การร่วมเพศแบบผิดธรรมชาติ” (sodomy) นั้นเป็นข้อห้ามกระทำ ภายใต้บรรทัดฐานทางศาสนา ทำให้ผู้ที่กระทำการผิดธรรมชาติถูกตัดสินทางจริยธรรมว่าเป็นบาป ทั้งที่ในยุคสมัยกรีก ความรักระหว่างชายหนุ่มถือเป็นความรักที่เหนือชั้นกว่าความรักแบบชายหญิง (The love of boy is the highest form of expression.) ทั้งนี้การที่คนเป็นกะเทยในศาสนาพุทธก็มีผู้พยายามให้คำอธิบายว่าเป็นผลพวงแห่งการทำบาป โดยนายผู้ที่เป็นกะเทยจึงเป็นผู้มีบาปและต้องชดใช้ การอธิบายเรื่องเพศวิตียังมีต่อไปว่า เมื่อเข้าสู่ยุคสมัยแห่งวิทยาศาสตร์ และการพัฒนาอุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบทุนนิยม “ทรัพยากรมนุษย์... มีความสำคัญทั้งเป็นกำลังการผลิต และการบริโภค รวมทั้งการแสวงหากำไร ดังนั้น “ประชากร” หรือ “มนุษย์” จึงถูกจัดให้เป็นเป้าหมายที่สังคมจะต้อง “ดูแล” หรือ อีกนัยหนึ่ง “จัดการ” ให้อยู่ในระเบียบของสังคม ระเบียบทางเศรษฐกิจของการบริโภค สุขภาพ อาหาร การผลิตสร้างมนุษย์รุ่นใหม่ที่มีผลิตภาพ มีความแข็งแรงสมบูรณ์ ที่จะผลิตซ้ำ ระเบียบสังคมสมัยใหม่ พร้อมทั้งเป็นผู้บริโภค ทำยที่สุดความสำคัญของมนุษย์จึงผูกโยงเข้ากับความสามารถในการเจริญพันธุ์ผ่านพิธีกรรมการแต่งงานอันศักดิ์สิทธิ์ระหว่างชาย-หญิง มนุษย์ที่ไร้ความสามารถในมิตินี้จึงได้รับการประณามโดยตึงประเด็นของพฤติกรรมทางเพศขึ้นมาใช้เป็นเครื่องมือ และเรียกขานว่าเป็น คนผิดปกติ โดยอาศัยคุณสมบัติทางเพศสรีระมาตัดสิน และได้สร้างคำต่างๆ เช่น วิตถาร (Freak) เบี่ยงเบน (Deviant) ผิดปกติ (Abnormal) เพื่อใช้เรียกขานถึงความแตกต่างเหล่านี้ ‘คำ’ ต่างๆ นี้มิได้มีความหมายที่ตื้นเขิน แต่เป็นการสร้างความหมายและกำกับโลกทัศน์ของมนุษย์ด้วยวิธีคิดที่แฝงอยู่ในนัยของความหมายนั้นผู้ที่ไม่ปกติเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม จะถูกจัดการโดยสังคมทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ถูกจัดประเภท ตรวจตรา สังเกต และจำกัดพื้นที่ทางสังคม

ที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อแสดงให้เห็นว่า เพศภาวะและเพศวิถีนั้นไม่ใช่คำทางภาษาศรรรมดาแต่มีความแยกย่อยลึกซึ้งของอำนาจเกาะเกี่ยวไว้อย่างแนบแน่น ดังนั้นมนุษย์ที่ไม่อาจจะมียุติภาพ เจริญพันธุ์ เพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ในสังคมทุนนิยมและการบริโภค จึงถูกจัดให้อยู่ในสถานะของชนชั้นที่เป็นรอง อัตลักษณ์ทางเพศ (Sexual identity) ของกลุ่มคนที่ได้รับการขนานนามว่า รักร่วมเพศ หรือที่เรียกในปัจจุบันว่า รักเพศเดียวกันจึงเป็นเหมือนเข็มทิศชี้ตำแหน่งของคนเหล่านี้ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ถึงแม้ภายหลังการถูกตีตราว่ารักร่วมเพศเป็นความผิดปกติทางจิตได้ถูกยกเลิกแล้ว แต่ก็ยังเป็นมายาภาพของความอิสระ และความเท่าเทียมกันของมนุษย์เท่านั้น ในเชิงความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ทั่วโลก ปฏิบัติการเลือกปฏิบัติ กีดกันต่างๆ ก็มีปรากฏให้เห็นทั่วไป เช่น การห้ามพวกรักเพศเดียวกันแต่งงานกัน การไม่พิจารณารับเข้าทำงานในอาชีพต่างๆ เป็นต้น การถอดถอนถ้อยแถลง (State-ment) ดังกล่าวจึงมิได้ทำลายพลังของความรู้และอำนาจที่โยงโยยอยู่ในสังคมซึ่งแสดงออกมาในวิธีคิดและการประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่เป็นรูปธรรม แต่กลับเป็นการกีดกัน (Exclusion) จากตำแหน่งแห่งที่ที่เท่าเทียมกันของมนุษย์ในสังคม

บรรทัดฐานรักต่างเพศจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นบรรทัดฐานที่ถูกบังคับกำกับโดยวาทกรรม (Discursive norm) ที่ว่า อะไรดี อะไรไม่ดี อะไรควรไม่ควร ในความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เป็นอำนาจที่กดทับ (Repressive power) เพราะที่แฝงไว้ก็คือ กฎแห่งการห้ามปราม หรือ การจับผิด (Censorship) เมื่ออุดมการณ์รักต่างเพศถูกสถาปนาให้เป็นอุดมการณ์หลักในสังคมและในการจัดระเบียบเรื่องเพศแล้ว เทคโนโลยีแห่งอำนาจจึงมีความสำคัญในการสนับสนุนเครือข่ายอำนาจ บรรทัดฐานรักต่างเพศจึงเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นในการจัดระเบียบความสัมพันธ์ของมนุษย์ บรรทัดฐานต่างๆ ถูกสร้างขึ้นเพื่อรองรับวาทกรรมหลักรักต่างเพศ มนุษย์จึงถูกกำกับให้อยู่ในระเบียบไม่ว่าจะเป็นในด้านศาสนาและความเชื่อ โดยผ่านศีลธรรม จริยธรรม การปฏิบัติตนตามเกณฑ์พฤติกรรมที่ดี ในด้านทางโลก การครองเรือนตามความสัมพันธ์ปกติ เป็นการแต่งงานระหว่างชาย-หญิง การจัด

ระเบียบผ่านสถาบัน การศึกษาอบรมในระบบโรงเรียนสมัยใหม่มีการจัดระเบียบ บทบาททางเพศและกล่อมเกลาพฤติกรรม การจัดระเบียบวิถีชีวิต เช่น กริยา การแต่งกาย การคบเพื่อน ต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นการตอกตรึงระเบียบสังคม รักต่างเพศซึ่งเป็นแม่บทความสัมพันธ์ ซึ่งมีอำนาจมากเพราะเข้าสู่ชีวิตประจำวัน และทำให้เป็นเรื่องที่ตึงามทั้งสิ้น มิใช่การบังคับ แต่เป็นการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม ตามระเบียบหรือเกณฑ์มาตรฐานของสังคม และเป็นเหตุเป็นผลตามหลักความรู้ วิทยาศาสตร์ของการแบ่งเพศเชิงชีววิทยาซึ่งจะสร้างการผลิตซ้ำและลบทิ้ง (Erasure) สิ่งที่เกิดขึ้นไม่ถึง เพราะอยู่นอกกรอบความคิดของเรา

บรรทัดฐานรักต่างเพศนี้เองได้จัดระเบียบให้กะเทยเป็นความแตกต่าง กะเทย ในสังคมไทยหมายความว่าอย่างไร พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2542 ให้ความหมายคำว่า กะเทย ไว้ว่า คนที่มีอวัยวะทั้งเพศชายและหญิง, คนที่มีจิตใจ และกริยาอาการตรงข้ามกับเพศของตน; ผลไม้ที่มีเมล็ดลีบ เช่น ลำไยกะเทย (อาหมว่าเทย) อย่างไรก็ดีมีผู้สนใจศึกษาเรื่อง เกย์ กะเทย ในเมืองไทย อ้างว่าคำว่า กะเทย ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมเขมร ในภาษาเขมรสมัยใหม่ เรียกกะเทย (Katoey) โดยในภาษาเขมรคำนี้ แปลว่า “เป็นอื่น/แตกต่าง” (Jackson อ้างใน Totman, 2003: 67) จากการศึกษาของ Totman ให้ความหมายของกะเทยว่า “เป็นชนชั้น ของคนที่ระบุว่ามีความเป็นเพศภาวะที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐาน (Non-normative)” (Totman, 2003 : 71) ส่วนเกย์นั้นไม่เกี่ยวกับเพศภาวะ (Gender orientation) อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่าในคำภาษาไทยแล้ว คำว่ากะเทย ตั้งอยู่บนหลักของเกณฑ์ การตัดสินเชิงชีวภาพ โดยนำเรื่องของอวัยวะและการสืบพันธุ์มาเป็นหลักในการ เปรียบเทียบ เพราะผลไม้ที่มีเมล็ดลีบไม่มีความสามารถดังกล่าว นอกจากเป็น การจัดประเภทแล้ว ยังมีการกันออก คือแยกประเภทว่าไม่เป็นไปตามบรรทัดฐาน เรื่องเพศ สร้างความแตกต่างจากเพศปกติ ที่มีเพียงเพศชายและหญิง ซึ่งทำให้ เห็นว่ากะเทยนั้นมีความหมายครอบคลุมถึงคนที่มึจิตใจและกริยาอาการตรงข้าม กับเพศของตน และต้องการมีสัมพันธ์กับเพศชายในความสัมพันธ์เชิงเพศวิถี ทั้งนี้ ผู้เป็นกะเทยจะมีระดับของการแสดงออก/บรรลุเพศภาวะต่างๆ กัน ตั้งแต่ กริยา

ท่าทาง จนกระทั่งถึงการแปลงเพศ เพราะมองว่าตนร่างกายเป็นชายแต่ใจเป็นหญิง และติดกับอยู่ในเพศสภาพที่เป็นชายและลำบากใจกับเพศภาวะ (Gender dysphoria) จึงโยยหาการเปลี่ยนแปลงตนเพื่อบรรลุความสำเร็จแห่งเพศภาวะ (Gender accomplishment)

ในระบบความหมายทางวัฒนธรรมในยุคสมัยใหม่นั้นไม่มีกะเทย เนื่องจากไม่อยู่ในระบบของเหตุผลของความเป็นชายจริงหญิงแท้ ได้มีข้อถกเถียงในเรื่องนี้ว่าก่อนยุคแห่งความทันสมัยที่เรารับเอาความรู้และวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา ระบบทางเพศของไทยเป็น “ระบบสามเพศสี่เพศวิถี” (Morris, 1994) โดยการอ้างอิงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นทางภาคเหนือ แต่มีนักวิชาการเช่น Andrew Matzner (2002) ในบทความ On the Question of Origins: Kathoey and Thai Culture ถกเถียงว่า ยังไม่สามารถสรุปได้เพราะในปฐมมูลบริบทที่ใช้อ้างอิงมิได้เขียนชัดเจนลงไปเช่นนั้น เพียงแต่ให้ความรู้ว่ามีมีการสร้างโลกมีมนุษย์อยู่สามเพศ คือ ชาย หญิง และกะเทย (นุปงสก) หากแต่กะเทยนั้นมิได้เป็นที่รักของชายหรือหญิง กะเทยไม่ได้มีบทบาทโดยตลอด มาถึงขั้นหนึ่งก็หายไป และข้อมูลอ้างอิงก็มิได้ครอบคลุมประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของภาคอื่นๆ อย่างไรก็ตามอย่างน้อยการศึกษานี้ก็ได้ทำให้เราตระหนักว่า กะเทยมีปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์และมีที่ยืนในระบบเพศของไทยดั้งเดิม แต่ด้วยความรู้สมัยใหม่จึงทำให้เราปรับระบบเพศอีกแบบหนึ่งมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตรวมทั้งผลิตซ้ำสิ่งความคิดนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องง่ายๆ เช่น การจัดระบบค่านำหน้าชื่อ การแต่งกาย ไปจนถึงการจัดระเบียบสังคม กติกาต่างๆ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดระเบียบก็เช่น นโยบายรัฐนิยม สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นต้น

เมื่อ “กะเทย” เป็นการกำหนดความต่างให้กับมนุษย์ที่มีคุณสมบัติเช่นนี้ จึงเป็นการให้คุณค่าเชิงลบเมื่อเทียบกับคำตัดสินเชิงบรรทัดฐาน ดังนั้นกะเทยจึงเป็นเพียงความแตกต่าง และไม่อาจเป็นอัตลักษณ์ทางสังคมเพราะอัตลักษณ์ถูกสร้างมาจากฐานคิดของความเหมือน (Similarity) และความต่าง (Difference)

นั่นคือ เหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่น ๆ อย่างไร หากคน ๆ หนึ่งสามารถบอกได้ว่าเหมือนใคร อย่างไร เข้ากลุ่ม เข้าพวกกับเขาได้โดยไม่ขัดเขิน ด้วยกระบวนการจัดเข้าพวก ไม่ว่าจะเป็นการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ หรือการสร้างความเป็นตัวแทนผ่านถ้อยแถลงสาธารณะ หรือวิธีการใช้อื่นๆ ที่แยบยลกว่า จากนิยาม และคำอธิบายการให้ความหมายข้างต้นความคิดเกี่ยวกับกะเทยจึงเป็นเพียงการสร้างความเป็นอื่น (Otherness) ให้กะเทย และเป็นชายขอบ เพราะในระบบการจัดความคิดมนุษย์เรื่องเพศตั้งอยู่บนฐานคิดหลักของรักต่างเพศและสมการของความเป็นหญิงความเป็นชายเท่านั้น บนพื้นที่ทางสังคมที่ตกอยู่ภายใต้คำตัดสินเชิงบรรทัดฐานรักต่างเพศกะเทยและความเป็นกะเทยจึงอาจตกอยู่ ณ จุดจุดหนึ่งบนเส้นสมการนี้แต่ไม่สามารถหลุดออกจากแนวเส้นนี้ได้ หมายความว่ากะเทยสามารถรับรู้ว่าตนเองแตกต่าง แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าอัตลักษณ์ของตนเองเป็นอย่างไร เพราะกะเทยมีคุณสมบัติไม่เพียงพอครบถ้วนที่จะเป็นหญิงหรือเป็นชายร้อยเปอร์เซ็นต์ (ซึ่งหากเราเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ถูกสร้างขึ้นแล้ว เราก็ไม่อาจจะบอกได้ว่าการเป็นหรือไม่เป็นชายร้อยเปอร์เซ็นต์ หมายความว่าอย่างไร) มีบางส่วนที่เหมือนและยังมีหลายส่วนที่ต่างทั้งในเรื่องเพศ สรีระ เพศภาวะและเพศวิถี เนื่องจากทางเลือกของกะเทยตกอยู่ภายใต้ทางเลือกที่จำกัดเพียงสอง คือหญิงหรือชาย กะเทยจึงไร้อัตลักษณ์ (Non-identity) ในกรอบ แห่งวัฒนธรรมสองเพศ ความเป็นกะเทยมีความเลื่อนไหล ไม่คงที่ (Fluidity) แต่ด้วยใจที่เป็นหญิงแต่ไม่มีกรอบปฏิบัติตนให้อ้างอิง ตัวตนทางสังคมที่สร้างขึ้นจึงอ้างอิงแนวทางของผู้หญิง และความเป็นผู้หญิงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างพื้นที่ของตนในสังคม

อำนาจของรักต่างเพศได้สร้างโลกทัศน์ในการมองและตีความปรากฏการณ์และการให้ความหมายกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวกับเรื่องเพศตามระเบียบสังคมแม่บท จึงเป็นการเบียดขับความหมายของความรุนแรงทางเพศ ที่มีต่อกะเทยด้วยคำตัดสินเชิงบรรทัดฐาน (Normative Judgment) ทำให้เรื่องราวการเอาเปรียบทางเพศต่อกะเทยเป็นเรื่องที่สังคมไม่สนใจ และไม่มีการลงโทษและมาตรการทางกฎหมายมารองรับเพื่อปกป้องสิทธิแห่งความเป็นมนุษย์ของคนเหล่านี้

ความรุนแรงทางเพศต่อกะเทยไม่มีบัญญัติไว้ในระบบความคิดในสังคมแบบรักต่างเพศ มีก็เพียงความรุนแรงที่เพศชายกระทำต่อเพศหญิง เพราะมาตรฐานทางชีวภาพ ทำให้เรามีโลกทัศน์ต่อความรุนแรงทางเพศว่า เป็นการกระทำของฝ่ายชายต่อฝ่ายหญิง โดยผู้ที่มีพลังกำลังมากกว่าต่อผู้อ่อนแอ ซึ่งซ้อนทับกับระบบชายเป็นใหญ่ เป็นมาตรฐานเชิงซ้อน ที่เปิดโอกาสให้ชายทำได้อย่างมีคำอธิบายที่ชอบธรรมมารองรับ ตรรกะของการจับผิดที่เป็นผลพวงแห่งอำนาจสร้างให้เกิดการปะทะระหว่าง สามสิ่งคือ การไม่มีอยู่ (Nonexistence) - การไม่แสดงออก (Non-manifestation) - การเงียบเฉย (Silence) (Foucault, 1984 : 84)

ความหมายเชิงวัฒนธรรมต่อกะเทย ที่แอบอ้างความเป็นธรรมชาติของระบบความสัมพันธ์ชาย-หญิงนี้เอง ทำให้กะเทยตกอยู่ในตำแหน่งในลำดับขั้นของสังคมที่เป็นรอง กล่าวคือเป็นคนที่ไม่มีสมบุรณ์ เป็นชายไม่สมบุรณ์-เป็นหญิงไม่ครบเครื่อง (Failed man-failed woman) ซึ่งเป็นภาพตัวแทนของกะเทย การกระทำรุนแรงต่อกะเทยทางเพศจึงไม่มีสาระอันใด นอกจากนี้ ภาพตัวแทนของกะเทย ที่ถูกสร้าง ความหมายและส่งผ่านสื่อต่างๆ (Discursive flows) ยังตอกย้ำให้ภาพของคนที่มีความด้อยกว่า เป็นตัวตลก ถึงแม้การแต่งกายจะดูเหมือนโดดเด่น แต่ก็เป็นการชูความแปลกแตกต่าง แม้ว่าบางคนอาจมองว่าการได้ปรากฏในสื่อเป็น “การยอมรับ” ของสังคม

ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อกล่าวถึงความปรารถนาเชิงเพศวิถีของมนุษย์ ด้วยแม่บทความสัมพันธ์รักต่างเพศ ซึ่งวางกรอบความสัมพันธ์ ความหมายของความปรารถนาทางเพศนั้น จึงเป็นไปได้เฉพาะความปรารถนาของรักต่างเพศ (Heterosexual sex) ส่วนความปรารถนาต่อเพศเดียวกันไม่อยู่ในนิยาม เมื่อเป็นเช่นนั้น ความพึงพอใจในเรื่องเพศที่ถูกกดทับไว้ด้วยความสัมพันธ์ที่มุ่งไฝหาเพศตรงข้าม (Desire for the other) ซึ่งเป็นอภิสิทธิ์ของความสัมพันธ์แม่บทรักต่างเพศ จึงเป็นความคิดแม่แบบที่ทำให้เราเห็นว่าเหตุใด เกย์จึงเรียกร้องสิทธิการแต่งงาน คู่เลสเบียนจึงมีทอมกับดี้ กะเทยจึงต้องการแปลงเพศ ทั้งหมดนี้เพื่อเลียนแบบความสัมพันธ์แม่บทที่มี และ

ยังส่งเสริมเสถียรภาพและการจัดระเบียบที่ดำรงอยู่ (Sexual status quo) ทั้งนี้แม้แต่การให้ความหมายแก่ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพศก็ยังไม่สามารถชี้ชัดเจนนิจ ซึ่งสร้างความคลุมเครือให้แก่การตัดสินความหมายของความรุนแรงที่ถูกกระทำ และที่กระทำต่อความคิดของตนเองได้

จะเห็นได้ว่าระบบคิดและความรู้สมัยใหม่เบียดขับให้กะเทยไม่มีที่ยืน และเพศวิถีของกะเทยไม่ถูกพูดถึง และไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ เมื่อเป็นสิ่งที่ไม่มีความชัดเจน จึงทำให้กะเทยไร้ซึ่งพื้นที่ในสังคมและต้องเทียบเคียงเพศภาวะ เพศวิถี กับวิถีวัฒนธรรมสองเพศในการคิดและการกระทำ รวมทั้งสร้างคำตัดสินของสังคมตามวัฒนธรรมนี้ จึงบดบังตัวตน เพศวิถีของกะเทย และทำให้กะเทยถูกจัดกระทำและเสี่ยงต่อการถูกเอาเปรียบ

การครอบงำของอุดมการณ์รักต่างเพศในความรู้และคำอธิบายการเอาเปรียบทางเพศภายใต้กรอบแนวคิดเรื่องการลวนลามทางเพศ

การศึกษาการเอาเปรียบทางเพศที่นักวิชาการสนใจกันมากคือเรื่องของการลวนลามทางเพศ มีแนวคิดและคำอธิบายหลากหลายในการศึกษา แนวคิดเหล่านี้อาจจะเป็นแนวทางในการมองปรากฏการณ์และอาจช่วยให้เข้าถึงความจริงได้ระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามในแนวคิดเหล่านี้ก็ยังมีข้อที่ยังถกเถียงกันในสาระและวิธีคิด ซึ่งยังไม่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ดำรงอยู่ และขณะเดียวกันก็มีคำถามว่าแนวคิดเหล่านี้จะช่วยให้การศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับกะเทยได้อย่างไร ก่อนนำเสนอแนวทางที่ต้องการเสนอว่าการศึกษาการเอาเปรียบทางเพศกะเทยควรศึกษากันอย่างไรเพื่อนำสู่การเปิดพื้นที่ของความรู้ ประเด็นสำคัญที่จะกล่าวถึงต่อไปจะครอบคลุมแนวคิดการลวนลามทางเพศเพื่อให้เข้าใจถึงแนวทางการศึกษาที่ผ่านมา การวิพากษ์แนวคิด และช่องว่างในการนำแนวคิดที่มีอยู่มาใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับกะเทย

แนวคิดและกรอบการอธิบายการลวนลามทางเพศ

ความหมายของการลวนลามทางเพศ โดยทั่วไปจะครอบคลุมปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเรื่องเพศเชิงเพศวิถีไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางกาย หรือทางวาจา โดยผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงเป็นหลัก ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ถูกกระทำเกิดความรำคาญใจ เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่พึงปรารถนา การบังคับให้กระทำอย่างไม่เต็มใจที่ประเมินโดยผู้รับว่าน่ารังเกียจเกินกว่าจะรับได้และคุกคามความเป็นอยู่/เป็นสุขส่วนตัว หรือจิตใจ ร่างกาย อารมณ์ และความรู้สึก (กฎหมายแรงงาน ปี 2541; MacKinnon, 1979; Sev'Er, 1999; O'Donohue, 1997; Houghton-James, 1995) ประเด็นสำคัญของการลวนลามทางเพศที่ปรากฏในความหมายนี้ คือ ความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่พึงปรารถนาซึ่งถูกประเมินโดยผู้รับว่าน่ารังเกียจ เป็นการตัดสินใจโดยอัตวิสัยของผู้พูด แนวทางหลักในการอธิบายการเกิดขึ้นของการลวนลามทางเพศมีสามแนวทางคือ หนึ่งการลวนลามทางเพศเป็นการแสดงออกทางเพศตามปกติ สองคุณสมบัติที่แตกต่างเชิงเพศภาวะสร้างความแตกต่างของบทบาททางเพศ และการลวนลามทางเพศเป็นการกีดกันกดขี่ผู้หญิง

แนวทางแรก การแสดงออกทางเพศตามปกติ: เรื่องเพศเป็นแรงจูงใจพื้นฐานของมนุษย์ “การลวนลามทางเพศเป็นการแสดงออกโดยปกติ (Normal expression) ของแรงกระตุ้นทางเพศที่รุนแรงกว่าของเพศชาย” (Tangri & Hays, 1997: 113) ซึ่งเป็นผลมาจากฮอโมน จึงทำให้ความก้าวร้าวทางเพศที่แสดงออกเป็นเรื่องที่ปกติของเพศชาย นอกจากนี้ยังเป็นการปรับตัวเชิงวิวัฒนาการ (Studd & Gattiker, 1991) กล่าวคือ การลวนลามทางเพศเป็นยุทธวิธีทางเลือกในการสืบเผ่าพันธุ์ (Alternative reproductive strategy) โดยเป็นการ “ดำเนินการระยะสั้นลงทุนต่ำ และมีข้อผูกพันน้อยของความสัมพันธ์เรื่องเพศ” (Studd & Gattiker อ้างใน Tangri & Hays, 1997: 114) ซึ่งมีนัยของการสร้างโอกาสของการประสบผลสำเร็จในการแพร่พันธุ์สูงสุด หัวใจสำคัญของการอธิบายคือ การสืบเผ่าพันธุ์ แต่เป็นการสืบเผ่าพันธุ์ที่มีเงื่อนไขของต้นทุน-กำไรเข้ามาเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ในการสืบเผ่าพันธุ์ซึ่งต่างกันไปของผู้ชายและผู้หญิง รวมทั้งกลไกทางจิตที่เข้ามาสนับสนุน ซึ่งผู้ชายจะดำเนินการอย่างก้าวร้าวเพื่อที่จะสร้างโอกาสนี้ แต่สำหรับ

ผู้หญิงแล้วจะต่างออกไปเพราะ การลงทุนจะคำนึงถึงทั้งเรื่องเวลา พลังงาน และ ความเสี่ยง จึงให้การระมัดระวังในเรื่องทางเพศ อย่างไรก็ดี ทฤษฎีนี้ก็ถูกวิจารณ์ว่า เป็นการให้ความสนใจแต่แรงจูงใจในเรื่องเพศ แต่ไม่สนใจประเด็นของแรงจูงใจใน ด้านการใช้อำนาจนอกจากนี้ยังเป็นการตอกย้ำเรื่องของพื้นที่สาธารณะว่าเป็นพื้นที่ ของผู้ชาย เนื่องจากการเสนอแนะแนวทางแก้ไขคือ การแยกหญิง/ชายในสถานที่ ทำงาน เพื่อลดสิ่งกระตุ้นเร้าหรือโอกาสที่จะก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าว ซึ่งเท่ากับเป็น การกักกันให้ผู้หญิงอยู่ในพื้นที่หนึ่ง (Quarantine) ตอกย้ำว่าพื้นที่สาธารณะ (ที่ทำงาน) เป็นพื้นที่ของผู้ชาย และขีดเส้นตายว่าถ้าผู้หญิงไม่พอใจก็ให้ออกนอก พื้นที่ไป

แนวทางที่สอง คุณสมบัติเชิงเพศภาวะที่แตกต่างทำให้บุคคลมีบทบาททางเพศต่างกัน: สังคมได้กำหนดบทบาทของชายและหญิงแตกต่างกัน โดยผ่าน กระบวนการขจัดเกลางทางสังคม ผ่านสถาบันต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สถานศึกษา บุคคลใกล้ชิด กลุ่มเพื่อน สื่อ และอื่นๆ ดังนั้นชายและหญิงจึงเรียนรู้บทบาทที่สังคม กำหนดไว้เป็นบท (Script) รวมไว้ในตน (Internalize) ทั้งนี้บทบาททางเพศ ของชายและหญิงก็ถูกสอนและคาดหวังแตกต่างกันไป โดยผู้ชายจะรับบทบาท เชิงรุก เป็นผู้นำ ก้าวร้าวในขณะที่ผู้หญิงจะมีลักษณะเป็นผู้ตาม เจือยชา อ่อนโยน มีบทบาทอยู่ในพื้นที่ของครัวเรือน ซึ่งบทบาทเช่นนี้เป็นบทบาทที่ถูกกำหนดโดย สังคมและวัฒนธรรมและเป็นธรรมชาติของการแสดงออกของแต่ละเพศ ซึ่งอาจ อธิบายได้เป็น 2 เรื่องหลักคือ

ก) การก้าวข้ามของบทบาททางเพศมายังสถานที่ทำงาน ซึ่งหมายถึงการ ที่บทบาทของผู้หญิงแบบดั้งเดิม ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจากครอบครัว ก้าวข้ามมาในที่ทำงาน (Sex-role spillover theory ของ Gutk & Marasch, 1982) โดยที่ “ทั้งอำนาจและเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กัน ทฤษฎีการก้าวข้ามของบทบาท ทางเพศ มีความเชื่อในความเกี่ยวโยงของอัตลักษณ์ของเพศภาวะ (Gender identity) ซึ่งหมายถึงการมีความคาดหวังต่อบทบาทของผู้หญิงโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของเพศ ภาวะ เพราะในหลายวัฒนธรรม วัฒนธรรมเชิงเพศภาวะ (Gender culture) จะโดดเด่น เห็นอกว่าลักษณะของงาน ดังนั้นทั้ง หญิง และชาย จะตกอยู่ใน ความคาดหวังที่

ผูกโยงกับบทบาททางเพศ ถ้าอัตราส่วนของหญิงต่อชายมีแนวโน้มไปทางใดในองค์กรก็จะมีผลต่างกันไป เช่น ถ้ามีผู้ชายมากกว่ามักจะมีรายงานของพฤติกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ แต่ถ้ามีผู้หญิงมากกว่า การงานมักจะเกี่ยวข้องกับลักษณะของงานโดยตรง (ทั้งนี้ขึ้นกับประเภทของงาน) เช่น งานที่มีลักษณะผูกติดกับบทบาทดั้งเดิมเช่น พยาบาล หรืองานที่มีความเกี่ยวพันกับความเป็นเพศสูง เช่น งานเลขาสาวเสิร์ฟ พนักงานต้อนรับ เป็นต้น

ข) การรับรู้ความหมายที่แตกต่างจากการสื่อสารระหว่างเพศ ซึ่งเชื่อในการรับรู้ผ่านการคิดของมนุษย์ (Cognition) โดยที่การรับรู้ดังกล่าวตั้งอยู่บนการเป็นองค์ประกอบของความคิด สำนึกของบุคคล โดยการแสดงออกต่างๆ ในสังคมของมนุษย์เป็นผลมาจากการขัดเกลาทางสังคม ทำให้ชายหญิงมีบทบาทแตกต่างกัน ซึ่งการรับรู้และการตีความความหมายของสิ่งต่างๆ ก็แตกต่างกันด้วย บทบาทที่ผู้หญิงถูกสอนและขัดเกลานั้นครอบคลุมไปถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ รวมถึง มีมาตรฐานของ “หญิงดี” คุณพฤติกรรมทางเพศของผู้หญิงอยู่ หากผู้หญิงมีบทบาทก้าวล้ำมาตรฐานก็จะถูกจัดการโดยสังคม เช่น การมีภรรยาหลายคนของผู้ชาย (Polygamy practices) ในหลายสังคม ทั้งในทางพฤตินัย (De facto) และนิตินัย (De Jure/) (ผ่านพิธีกรรม) ถือเป็นเรื่องปกติ และแฝงไว้ด้วยความเก่งกาจ ซึ่งในทางกลับกันหากผู้หญิงทำเช่นนั้นก็จะมีผลในทางลบทันที คือ ถ้าไม่เป็นแม่พระก็เป็นนางมาร (Madonna /Whore Dichotomy) ทั้งนี้เนื่องจากสังคมมีกำหนดกฎเกณฑ์ที่ให้อภิสิทธิ์เพศชาย/วิธีคิดอิงเพศชาย (Phallogocentrism) โดยผู้หญิงมีฐานะเป็นทรัพย์สินสมบัติของผู้ชาย การกลับบทบาทเป็นผู้นำเสนอ หรือผู้กระทำในเรื่องเพศจึงไม่ใช่วิถีของลูกผู้หญิงที่สังคมคาดหวัง ในความสัมพันธ์ชายหญิง การให้ความหมายและตีความการลวนลามทางเพศนั้นแตกต่างกัน บางท่านก็มองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติยอมรับได้หรือแม้กระทั่งเป็นความชื่นชม การวิจัยจำนวนหนึ่ง ระบุว่าผู้ชายไม่เข้าใจความหมายที่ผู้หญิงสื่อออกมา “ความเป็นมิตร” ของผู้หญิงมักถูกตีความเป็นเรื่องของ “ความสนใจทางเพศ” งานวิจัยหลายๆ ชิ้นชี้ให้เห็นว่า “การเงยบ” หรือ “ไม่โต้ตอบ” อาจถูกแปล ความหมายว่าไม่เป็นไร การพูดว่า “ไม่” อาจหมายถึง “ใช่” และขณะเดียวกันก็มองว่าเป็นการกระดุน/

ทำลายของผู้หญิง การอธิบายเช่นนี้ช่วยให้เข้าใจประเด็นที่ว่าเหตุใดผู้หญิงจึงมักจะโทษตัวเองเมื่อมีการล่วงละเมิดทางเพศเกิดขึ้นและไม่ตั้งคำถาม

แนวทางที่สาม การล่วงละเมิดทางเพศเป็นเครื่องมือของการกีดกันและกดขี่ผู้หญิง: สตรีนิยมในยุคแรกๆ ต่อบรรยายเรื่องของความไม่เท่าเทียมกันของผู้หญิงและผู้ชาย อันเนื่องมาจากการอาศัยข้ออ้างในเรื่องของสรีระและเพศวิถีซึ่งแท้ที่จริงแล้ว ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสร้างสรรค์ความเป็นผู้หญิงในประวัติศาสตร์ที่กำกับโดยการตัดสินเชิงชีวภาพ (Biological determinism) เมื่อผู้หญิงมีบทบาทในสังคมมากขึ้น และก้าวข้ามบทบาทจากพื้นที่ส่วนตัวในครัวเรือน ที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ของผู้หญิง ออกมาสู่พื้นที่สาธารณะซึ่งเป็นพื้นที่ที่ยึดครองโดยผู้ชาย ปรากฏการณ์การล่วงละเมิดทางเพศจึงมีปรากฏให้เห็นเพิ่มขึ้นควบคู่กับการเข้าสู่พื้นที่สาธารณะของผู้หญิง ซึ่งเป็นทั้งการกีดกันทางเพศและการกดขี่ทางเพศตามแนวคิดสตรีนิยมแนวสุดขั้วที่พัฒนาแนวคิดจากยุคต้น การกดขี่ทางเพศเป็นผลมาจากการครอบงำของผู้ชาย ซึ่งใช้อำนาจกดขี่ผู้หญิง การครอบงำนี้เองจะปิดกั้นทักษะของปัจเจก หรือกลุ่มที่อยู่ในฐานะที่ด้อยกว่า โดยระบบชายเป็นใหญ่นั้นอยู่เบื้องหลังของความแตกต่าง ความไม่เท่าเทียม และการกดขี่ ดังนั้นการล่วงละเมิดทางเพศจึง “เป็นเครื่องมือของผู้ชายในการทำให้ผู้หญิงอยู่ในฐานะที่ด้อยกว่า ในสถานที่ทำงานและสถานศึกษา” (Sev’Er, 1999) รวมทั้งกีดกันความก้าวหน้าถึงแม้ว่าในทางนิตินัย จะดูเหมือนว่าผู้หญิงได้รับ โอกาสที่เท่าเทียมกับผู้ชายในการทำงานก็ตาม

การกีดกันทางเพศและการกดขี่ทางเพศนี้มีความสัมพันธ์กับอำนาจที่ไม่เท่าเทียมของผู้ชายและผู้หญิง (Unequal power relations) และทำให้เกิดการใช้อำนาจที่เกินขอบเขต (Abuse of power) โดยอาจแยกออกเป็นการใช้อำนาจเกินขอบเขตบนพื้นฐานของบทบาทที่แตกต่างของบุคคลที่ถือครองตำแหน่งที่มีอิทธิพลในการจัดสรรทรัพยากร และการใช้อำนาจเกินขอบเขตในการกำหนดชะตากรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา การใช้อำนาจเกินขอบเขตนี้ยังเป็นทั้งเรื่องของความ

แตกต่างกันในฐานะหน้าที่การงานอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการด้วย เช่น สถานะทางเพศในสังคม เป็นเพศหญิงหรือชาย ซึ่งมีตัวอย่างคือ การลวนลามในแวดวงวิชาการของนักศึกษาชายต่ออาจารย์ผู้หญิง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจในลักษณะนี้ เป็นลักษณะอำนาจแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และเป็นแบบไหลลงต่ำ ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดการจำเป็นต้องเจียบเฉยและไม่ถือเป็นสาระของผู้ถูกลวนลามแล้ว ยังอาจจะทำให้เกิดการลวนลามทางเพศแบบยื้นหมูยื้นแมวแลกเปลี่ยนโดยใช้อำนาจบังคับ ซึ่งในบางกรณีอาจจะอธิบายตามแนวทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมที่มีการคาดหวังผลประโยชน์บางอย่างตอบแทนหรือกลัวการสูญเสีย การใช้อำนาจแบบนี้ยังก้าวข้ามไปถึงในระดับองค์กรซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับชั้นของการบังคับบัญชา ซึ่งสัมพันธ์กับการมีตำแหน่งในระบบที่มีจำนวนมากกว่าของเพศชาย ทำให้เห็นถึงอำนาจของชายที่มีเหนือหญิง และสำคัญในระดับองค์กรสังคม ความแตกต่างของความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ ดำรงอยู่ด้วยระบบค่านิยมของสังคมแบบชายเป็นใหญ่

วิพากษ์แนวคิดและการอธิบายการลวนลามทางเพศ

แนวคิดและการอธิบายการลวนลามทางเพศดังกล่าวข้างต้น เป็นการอธิบายตามหลักเหตุผลนิยม การศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์การลวนลามทางเพศส่วนใหญ่ยังมุ่งอธิบายเชิงสาเหตุ-ผลต่อผู้ถูกกระทำ และหาแนวทางในการป้องกันการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ กระบวนการที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นการอธิบายแบบเส้นตรง กล่าวคือมีปัจจัยกระตุ้นแล้วจึงตอบสนอง หากสามารถหาสาเหตุของการลวนลามทางเพศได้ ก็จะสามารถจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นได้ นั่นคือเพื่อการควบคุมทั้งนี้การอธิบายในแนวนี้นี้เป็นความรู้ที่สร้างในกรอบแนวคิดหน้าที่นิยม(Functionalism) ซึ่งมองปรากฏการณ์และองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างหยุดนิ่ง สามารถคาดเดาแบบแผนของพฤติกรรมได้ ซึ่งละเลยเรื่องของกระบวนการและความสลับซับซ้อนภายในกระบวนการ มุมมองแนวโครงสร้างหน้าที่นิยมมีลักษณะเป็นแนวคิดเชิงอนุรักษดั้งเดิมที่มีความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับบทบาททางสังคมที่แตกต่างกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง โดยมองว่าความแตกต่างทางชีวภาพเป็นพื้นฐานของ

การแบ่งงานกันทำและ “มีความสำคัญมากต่อความอยู่รอดของครอบครัว/สังคม” (Kendall, 2001 : 357) หากบทบาทของทั้งสองเพศเปลี่ยนแปลงไปก็จะทำลายสถาบันสังคมที่สำคัญคือการแบ่งงานกันทำระหว่างชายหญิงเช่นนี้ถือเป็น “ระเบียบธรรมชาติของโลก” (The natural order of the universe) (Kemp อ้างใน Kendall, 2001: 357) แนวคิดดังกล่าวตอกย้ำว่าลักษณะ/คุณสมบัติของผู้ชายและผู้หญิงเป็นเรื่องธรรมชาติไม่ใช่เรื่องของวัฒนธรรม ซึ่งหากปราศจาก “การแบ่งเพศภาวะสองขั้วอย่างเข้มงวด” (Rigid gender dimorphism) แล้วสังคมก็จะไม่สามารถดำเนินไปได้ แนวคิดหน้าที่นิยมของพาร์สันส์นี้เป็นการย้ำว่าการมีอำนาจเหนือของผู้ชายและ “ความต่ำต้อยกว่าของผู้หญิงเป็นเรื่องธรรมชาติ” (Tong, 1989: 97) เมื่อความสัมพันธ์ในสังคมถูกจัดวางไว้เช่นนี้การลวนลามทางเพศจึงไม่ใช่สิ่งผิดปกติแต่อย่างใด

การมองเรื่องของการเอาเปรียบทางเพศ ภายใต้กรอบแนวคิดการลวนลามทางเพศ มีประเด็นหลักๆ ที่ต้องชี้ให้เห็นเพราะเกี่ยวเนื่องกับฐานคิดและวิธีวิทยาในการศึกษาเรื่องดังกล่าว โดยครอบคลุมสามประเด็นดังนี้

1) ความเป็นองค์ประธานของมนุษย์ในการกระทำ (Agency) การอธิบายการลวนลามทางเพศตั้งอยู่บนฐานคิดที่ว่ามนุษย์เป็นผู้คิดผู้กระทำการต่างๆ มนุษย์สร้างความหมายผ่านการรับรู้ของตน นั่นคือ เชื่อในสำนึกของมนุษย์ (Consciousness) การอธิบายการกระทำของมนุษย์ด้วยจิตสำนึกแห่งตนเอง ยังไม่เพียงพอต่อการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความสลับซับซ้อน มีเงื่อนไข และไม่เป็นเส้นตรง หากแต่เป็นมายาคติ ผลผลิตทางวัฒนธรรมและสังคม และผลิตซ้ำสิ่งเหล่านั้น ซึ่งต้องเปลี่ยนฐานคิดเกี่ยวกับความจริงไปถึงระดับภววิทยา หากเราเชื่อว่าความจริงและสรรพสิ่งนั้นถูกสร้างขึ้นแล้ว โลกทัศน์ในการศึกษาก็อาจจะให้มุมมองที่ต่างออกไป โดยฐานคิดเช่นนี้มนุษย์จึงไม่ใช่องค์ประธานของการกระทำ แต่เป็นผู้ถูกจัดกระทำขณะเดียวกันก็กำกับตนเองให้ตกอยู่ภายใต้การจัดกระทำนั้นอย่างรู้ไม่เท่าทัน

2) การครอบงำของอุดมการณ์รักต่างเพศในแนวคิดที่ใช้ศึกษาการลวนลามทางเพศ ความหมายของการลวนลามทางเพศนั้น เป็นไปตามการตัดสิน

เชิงบรรทัดฐานซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดของเพศสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ (Heterosexual sex) ภาพของปัญหาการลวนลามทางเพศจะอยู่ในกรอบของผู้รักต่างเพศที่เป็นชาย (Heterosexual male) กับผู้รักต่างเพศที่เป็นหญิง (Heterosexual female) หรือในทางกลับกันซึ่งมีน้อยมาก และไม่ใช่นวการอธิบายหลักของปรากฏการณ์ นอกจากนี้ยังแฝงทับซ้อนด้วยอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ การเจียบเฉย เป็นการสยบยอม (Consent) ต่อการลวนลามทางเพศซึ่งเป็นการครองความเป็นเจ้า หรือ การครอบงำ (Hegemony) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากบทบาททางเพศ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ Robin P. Clair อธิบายการถูกครอบงำว่าภายใต้ระบบชายเป็นใหญ่ การลวนลามทางเพศนั้นมีบทบาทเป็น “เครื่องมือทางการเมืองในการกดขี่ซึ่งให้อภิสิทธิ์กับอุดมการณ์ที่มีอำนาจเหนือกว่าและทำให้ทรศนะอื่นๆ กลายเป็นชายขอบ” (Clair, 1994 : 59) ประเด็นนี้ Malovich & Stake ชี้ว่า “ผู้หญิงที่อดทนกับการลวนลามทางเพศจะเป็นผู้หญิงที่มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาททางเพศแบบดั้งเดิมและหยิ่งในศักดิ์ศรีของผู้หญิงสูง” (Malovich & Stake อ้างใน Wood, 1994 : 28) ซึ่งการศึกษาจึงต้องครอบคลุมถึงอุดมการณ์ที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและกระบวนการการครอบงำของอุดมการณ์นั้น

ถึงแม้จะมีการกล่าวถึงกลุ่มคนที่รักเพศเดียวกัน (Homosexual) บ้าง แต่มักเป็นการที่เกย์ หรือ กะเทย/คนข้ามเพศ (Transgender) ลวนลามหรือกระทำความรุนแรงทางเพศต่อเพศชายไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ อย่างไรก็ตามคำอธิบายแม่บทของปรากฏการณ์ กล่าวได้ว่าฐานคิดหลักยังผูกโยงกับบรรทัดฐานที่ถูกสร้างขึ้นว่ามีเพียงสองเพศในสังคมเท่านั้น ซึ่งเป็นโลกทัศน์ที่จำกัดเรื่องราวของความหลากหลายเป็นความคิดหลักในการอธิบายซึ่งกดทับเรื่องราวอื่นๆ ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศต่างมิติ เมื่อเราเชื่อว่ามีเพียง 2 เพศ และเพศชายถูกให้ความหมายว่าเป็นเพศที่ใช้ความรุนแรงก้าวร้าวในเรื่องเพศเพื่อให้บรรลุความปรารถนาทางเพศของตน ดังนั้นความรุนแรงในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศจึงเป็นเรื่องที่ผู้ชายกระทำ และกระทำกับผู้หญิง การศึกษาเกี่ยวกับการลวนลามทางเพศโดยฝ่ายหญิงเป็นผู้กระทำ หรือ การลวนลามทางเพศระหว่างชายต่อชายจึงมีน้อยเมื่อเทียบกับ

ชายต่อหญิงเพราะไม่ได้อยู่ในกรอบความคิดทั่วไป ในเรื่องการลวนลามทางเพศของชายกับชายนั้น หากมีการศึกษาจะเป็นในเรื่องของการกระทำความรุนแรงที่มีพื้นฐานมาจากความรังเกียจโดยไร้เหตุผลต่อความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างเพศเดียวกัน (Homophobia) ซึ่งมีการแสดงออกด้วยระดับความรุนแรงต่างๆ กัน จนถึงการทำร้ายร่างกาย และการกระทำรุนแรงที่เกิดจากการมีลักษณะที่ไม่สมชาย และการตอกย้ำบทบาทความเป็นชาย เพศที่สามไม่มีอยู่ (Non-existence) ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างเพศปกติ

3) การครอบครองพื้นที่ทางความคิดและการตัดสินใจความหมายการลวนลามทางเพศ การให้ความหมายแก่เหตุการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์เผชิญนั้น มักเป็นการตัดสินใจบนพื้นฐานการรับรู้ทั่วไปซึ่งเราเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมชาติ และเป็นเหตุเป็นผล การลวนลามทางเพศที่ได้จากคำนิยามและความหมายที่เสนอข้างต้น นำสู่กรอบการตัดสินใจว่าพฤติกรรมทางเพศวิถีใดที่ถูกกระทำ ไม่พอใจ ไม่พอใจ สร้างความรำคาญ การรุกรานและละเมิดสิทธิ ซึ่งพฤติกรรมอย่างเดียวกันก็อาจจะถูกพิจารณาตัดสินในอีกมุมมองหนึ่งว่าเป็นความพอใจ เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์โดยเฉพาะผ่านสิ่งที่มนุษย์นิยามว่าความพึงพอใจ และความรักมีส่วนสำคัญในการที่มนุษย์จะสร้างมุมมองหรือโลกทัศน์ต่อพฤติกรรมหนึ่งๆ ในความสัมพันธ์ของมนุษย์เชิงเพศวิถี หากปราศจาก ความรัก ความชอบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปรารถนาและความพึงพอใจในเรื่องเพศ (Sexual desire and satisfaction) แล้ว พฤติกรรมอย่างเดียวกันไม่ว่าจะด้วยคำพูดหรือการกระทำ เมื่อเหตุการณ์นั้นผ่านการตีความหมายของมนุษย์ ก็สามารถถูกพลิกกลับกลายเป็นการลวนลามทางเพศได้ ดังนั้นการให้ความหมายการลวนลามทางเพศจึงขึ้นกับการตีความ และเงื่อนไขของความสัมพันธ์ทางเพศของมนุษย์ อะไรคือ “สิ่งที่ไม่พึงปรารถนา/พึงประสงค์” และอะไรคือสิ่ง “ที่พึงปรารถนาและพึงพอใจ” ประเด็นนี้อาจจะขยายการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการลวนลามทางเพศเกินกว่าการจะอธิบายเพียงการเก็บเจียบของเรื่องราวซึ่งเป็นการสยบยอมแต่อำนาจ หากแต่อำนาจสร้างมายาภาพให้ผู้ถูกกระทำรับรู้ว่าสิ่งนั้นคือความพึงปรารถนาย่อมจะบดบังความคิดของตน และรู้ไม่เท่าทันการเอาเปรียบทางเพศที่เกิดขึ้น

มองให้เห็น พุดให้มีเสียง ได้ยินและรับรู้: ทางเลือกในการศึกษา ปรากฏการณ์ที่ไร้ความหมาย

การทับซ้อนของอุดมการณ์ต่อการอธิบายการลวนลามทางเพศนั้นสร้างความซับซ้อนแก่ปรากฏการณ์ เพราะการไม่มีที่ยืนให้กะเทยในฐานะเพศที่ต่างจากที่กำหนดในบรรทัดฐาน และการมองไม่เห็นผู้ถูกกระทำเพื่อประโยชน์ในการรักษาระเบียบสังคมและการเอารัดเอาเปรียบในสังคม จึงยังมีคำถามมาตลอดว่าอะไรคือการลวนลามทางเพศ บอกได้อย่างไรว่าอะไรคือใช่ อะไรคือไม่ใช่ และมักมองว่าการให้ความหมายของเหยื่อนั้นเป็นอัตวิสัย ขึ้นกับความไวของความรู้สึก (Sensitivity) ต่อเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องส่วนบุคคลไม่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจและอำนาจในสังคม และสำหรับกะเทยเอง สังคม “ปกติ” ในทางปฏิบัติของสังคมและวัฒนธรรมกำหนดพื้นที่ไว้แล้วว่าไม่มีอยู่หรือถ้ามีก็อยู่ในขอบเขตพื้นที่ทางสังคมที่จำกัด ไม่มีการยอมรับเพศที่สาม หรืออื่นๆ อย่างแท้จริง ดังนั้นความคิดเกี่ยวกับกะเทยถูกลวนลามจึงถูกลบออกไปจากการให้ความหมายของสังคมที่มีให้แก่การลวนลามทางเพศแม้แต่กะเทยเมื่อสยบยอมต่อการให้ความหมายแก่อัตลักษณ์และการจัดตำแหน่งในสังคมย่อมสับสนต่อสิ่งที่เรียกว่า การลวนลามทางเพศ ว่าคืออะไร นอกจากนั้นยังถูกทำให้เชื่อว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่สำคัญ และไม่เป็นประเด็นด้วยพฤติการณ์เช่นนี้ จึงทำให้ความหมายถูกกำหนด โดยสังคมที่ชายครอบงำอยู่

ความหมายของการลวนลามทางเพศ มีขอบเขตเพียงการลวนลามต่อเพศที่ปกติ ซึ่งในความหมายของกะเทยแล้วอาจจะไม่มีคำนี้ก็ไม่ได้ หรือถ้ามีความหมายก็อาจจะเป็นความหมายที่แตกต่างจากนิยามภายใต้บรรทัดฐานรักต่างเพศที่ดำรงอยู่ในอณูของความหมายที่สังคมกำหนด การเข้ามาในวงจรหรือสังคมแห่งความหมายของรักต่างเพศจึงยังจะเป็นความไม่ชัดเจน (Ambiguity) และตกอยู่ในพื้นที่ที่เรียกว่า ขอบพรมแดน (Borderland) บนเส้นสมมาตรของผู้ชายและผู้หญิง จะเอียงไปข้างใดเมื่อได้ขึ้นกับบริบทของความสัมพันธ์ การให้ความหมายแก่ตนเอง และภายใต้

บรรทัดฐานนี้เองแม้กะเทยก็ยังไม่สามารถหลุดพ้นกรอบนี้ไปได้ เมื่ออยู่ในกรอบอุดมการณ์รักต่างเพศ กะเทยไม่สมบูรณ์ทั้งในการเป็นหญิง หรือการเป็นชาย จึงถูกจัดประเภทอยู่ในลำดับช่วงชั้นที่เป็นรองในสังคม และเป็นตัวสำรองในความสัมพันธ์ชาย-หญิง ภาพตัวแทนของ นางรอง และตัวตลกปรากฏให้เห็นเสมอไม่ว่าจะเป็นการล้อเลียนทั่วไป และผ่านสื่อต่างๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะละเลยความรู้สึกของมนุษย์คนหนึ่งไปโดยสิ้นเชิง เป็นการกระทำความรุนแรงต่อมนุษย์ ความเป็นตัวรองของกะเทยนี้เองที่ทำให้การลวนลามทางเพศเป็นเรื่องดูเหมือนจะยอมรับได้ หรือกะเทยมีความอดทนสูงกับปรากฏการณ์นั้น เมื่อเป็นเช่นนี้การลวนลามทางเพศกะเทย จึงมีอาจถูกมองเห็นทั้งจากกะเทยเองและจากสังคม และยังการอธิบายสิ่งที่เป็นความปรารถนาและความพึงพอใจทางเพศนั้น ยังตกอยู่ในการอธิบายแบ่งสองขั้วของกรอบความปรารถนา และความพึงพอใจแบบรักต่างเพศ (Heterosexual desire & pleasure) และด้วยเหตุที่กะเทยถูกสร้างให้เป็นอัตลักษณ์แห่งบาปตามความเชื่อทางศาสนาต่างๆ เมื่อจับจ้องกะเทยตามจริยธรรมแห่งเพศแล้ว จึงเป็นไปได้ยากที่จะนำพาความคิดของเราให้หลุดพ้นออกไปจากโลกทัศน์และความเชื่อนี้ ดังนั้นการเอาเปรียบทางเพศต่อกะเทยจึงไม่มีปรากฏอยู่ในระบบความหมายแม่บท

จะทำให้กะเทยและคนในสังคมเห็น จะให้กะเทยพูดและมีเสียงในสังคม และจะทำให้คนในสังคมรับรู้เรื่องราวของการเอาเปรียบทางเพศต่อกะเทยได้อย่างไร

มองให้เห็น แนวคิดและการอธิบายการ “ลวนลามทางเพศ” ที่ตั้งอยู่บนอุดมการณ์รักต่างเพศ มีจุดสำคัญที่ขาดหายไปในการศึกษาคือเจตจำนงเบื้องหลังของการลวนลามทางเพศที่สร้างมายาภาพในความคิด และอัตลักษณ์ให้กับมนุษย์ กำหนดให้รับรู้ว่าจะไร้อำนาจทำได้ ทำไม่ได้ มีกรอบจริยธรรมในการดำเนินชีวิตทางเพศแบบหนึ่งภายใต้วัฒนธรรมและภาษาเพศที่กำกับด้วยความคิดแบบหนึ่ง และที่เห็นได้ชัดเจนคือความเชื่อมั่นกับตัวมนุษย์ในฐานะองค์ประธาน การอธิบายการกระทำของมนุษย์ด้วยจิตสำนึกแห่งตนเองยังไม่เพียงพอต่อการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความสลับซับซ้อน มีเงื่อนไข และไม่เป็นเส้นตรง หากแต่เป็น มายาคติ

ผลผลิตทางวัฒนธรรมและสังคม และผลิตซ้ำสิ่งเหล่านั้น ซึ่งต้องเปลี่ยนฐานคิดเกี่ยวกับความจริงไปถึงระดับภววิทยา หากเราเชื่อว่าความจริงและสรรพสิ่งนั้นถูกสร้างขึ้นแล้ว โลกทัศน์ในการศึกษาก็อาจจะให้มุมมองที่ต่างออกไปโดยฐานคิดเช่นนี้มนุษย์จึงไม่ใช่องค์ประธานของการกระทำ แต่เป็นผู้ถูกจัดกระทำ ขณะเดียวกันก็กำกับตนเองให้ตกอยู่ภายใต้การจัดกระทำนั้นอย่างรู้ไม่เท่าทัน ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงการศึกษาและการสร้างความรู้เรื่องการลวนลามทางเพศซึ่งอยู่ในแนวการศึกษาตามกระบวนทัศน์แบบปฏิฐานนิยม (Positivism) จึงยังไม่สามารถให้คำตอบแก่เราต่อข้อถกเถียงต่าง ๆ ได้ชัดเจนว่จะเป็นไรคือการลวนลามทางเพศ ทำให้ผู้ถูกกระทำจึงเจ็บป่วย หรือเป็นเสียงเจ็บปวดคือไม่มีคนในสังคมได้ยินและรับรู้ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาการลวนลามทางเพศภายใต้กระบวนทัศน์ใหม่ในแนวของสร้างสรรคินิยม (Constructivism) ซึ่งเชื่อว่าความหมายของสรรพสิ่งนั้นถูกสร้างขึ้น และไม่มีความจริงแท้ เมื่อมนุษย์เป็นสมาชิกของสังคมหนึ่งๆ ย่อมรับเอา กฎเกณฑ์ กติกา ของสังคมมายึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันเพื่อให้สังคมดำรงดุลยภาพ ระเบียบเหล่านี้เป็นได้ทั้งระเบียบเชิงนิตินัย และพฤตินัย และ ทั้งที่เป็นกฎหมายชัดเจน และเป็นการปฏิบัติ ที่ตั้งอยู่บนหลักของ ความถูกต้อง ความดี ความงาม สิ่งที่สำคัญคือความหมายต่อสิ่งต่างๆ ที่มนุษย์ให้กับสรรพสิ่งนั้นเป็นความหมายเชิงวัฒนธรรมที่ทุกคนในสังคมรับรู้ร่วมกัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของคำว่าไม่ปกติ ณ จุดหนึ่งในช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ คือไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมนั่นเอง

ด้วยการวิเคราะห์วาทกรรม ซึ่งตั้งคำถามต่อความเป็นปกติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความเป็นปกติของการลวนลามทางเพศ ความเป็นธรรมชาติของความสัมพันธ์ชายหญิง ความเป็นธรรมชาติของสิ่งต่างๆ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวาทกรรมจัดกรอบของความคิด โลกทัศน์ ระเบียบ จำกัดความ ผ่านบรรทัดฐานเชิงวาทกรรมสร้างเป็นประสบการณ์ของมนุษย์ จึงต้องศึกษาถึงการก่อรูปของวาทกรรม โดยดูที่ “กฎเกณฑ์ กติกา ต่างๆ ที่จัดการและควบคุมชีวิตทางสังคมในการกำหนดว่าสิ่งต่างๆ ทำงานอย่างไรเราเป็นใคร ซึ่งทั้งหมดนี้สร้างความหมายของประสบการณ์และอัตลักษณ์เชิงอัตวิสัยของเรา” รวมทั้งดูบทบาทของการสื่อสารของมนุษย์ใน

เชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ “การสื่อสารในฐานะสิ่งที่สร้างและปั้นแต่งความจริงทางสังคม...” (Bingham, 1994: 9) ทั้งนี้เงื่อนไขของความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นๆ เป็นหลักสำคัญในการศึกษาโดยดูที่ “การจัดระเบียบทางสังคม” (ฟูโกต์ใช้คำว่า Discursive) ซึ่งความสัมพันธ์เหล่านี้ไม่ได้แสดงออกมาในรูปของภาษาที่ใช้โดยวาทกรรมหรือภาวะแวดล้อมที่มันกระจายอยู่ แต่เป็น “การปฏิบัติการ (Practice)” (Foucault, 1972: 46) ปฏิบัติการของวาทกรรม (Discursive Practices) คือการวิเคราะห์การปฏิบัติต่างๆ ในสังคมเป็นการเฉพาะ (Specific social practices) (Lemart & Garth, 1982: 130) ซึ่งมีผลต่อความเข้าใจและการกระทำของมนุษย์ ดังนั้นกระบวนการผลิตสร้างและบริโภคความหมาย (Prosumer) เชิงวัฒนธรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา

นอกจากนี้การตั้งคำถามต่อ ตำแหน่ง/จุดยืน (subject position) ของอัตบุคคล (subject) มีความสำคัญในการอธิบายว่าทำไมผู้หญิงจึงอดทนต่อการฉ้อฉลทางเพศ และยังเป็นการส่งเสริมการทำร้ายผู้หญิงในเรื่องเพศด้วย ตำแหน่ง/จุดยืนนี้ไม่ใช่เพียงจุดยืนทางความคิดโดยทั่วไป แต่เป็นตำแหน่ง/จุดยืนเชิงวาทกรรม นั่นคือถูกสร้างขึ้นโดยหรือเป็นผลผลิตของวาทกรรม ซึ่งคำจูนระเบียบสังคมที่ดำรงอยู่โดยระเบียบสังคมนี้มีกลไกในการควบคุม/ปกครอง ให้ขับเคลื่อนต่อไปโดย “สร้างความเชื่อ การปฏิบัติ อัตลักษณ์ ที่เป็นภาพตัวแทนของความเป็นธรรมชาติและสมมุติฐานที่ถูกต้อง ระเบียบปฏิบัติ ความสัมพันธ์ทางสังคม ที่มีช่วงลำดับขั้นที่ประกอบเป็นและคำจูนการครอบงำ” (Foucault อ้างใน Wood, 1994: 20) เทคนิคในการทำให้การฉ้อฉลทางเพศดำรงอยู่ในความสัมพันธ์แบบครอบงำนี้ Clair (Clair, 1994: 65-69) ได้เสนอไว้ 3 ประการคือ “1) การทำให้เป็นสิ่งไม่สำคัญ (Trivialization) หมายถึงรูปแบบเชิงวาทกรรมที่คำจูนระบบชายเป็นใหญ่โดยการไม่ให้ความสำคัญแก่ปัญหาของผู้หญิง ซึ่งเป็นวิธีการหลักของกลุ่มที่มีอำนาจเหนือใช้ในการทำให้มองไม่เห็นการฉ้อฉลทางเพศ (Invisibility) 2) ความลังเลในการตัดสินใจขอบเขตของความหมาย (Denotative Hesitancy) หมายถึงปฏิบัติการทางวาทกรรมที่คำจูนระบบชายเป็นใหญ่โดยไม่ทำให้เป็นประเด็นและประโยชน์ของ

กลุ่มที่ถูกเอาเปรียบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบรรลุมารอบผ่านการใช้คำศัพท์/ คำพูด ซึ่งในกรณีนี้ทำให้เห็นว่าเหตุใดกลุ่มที่ถูกครอบงำจึงไม่สามารถจะให้ข้อกับ ประสพการณ์ของตนได้ 3) ผูกโยงประสพการณ์สู่พื้นที่ส่วนตัว แม้ว่าการลวนลาม ทางเพศจะเกิดในพื้นที่สาธารณะแต่เทคนิคนี้จะเป็นปฏิบัติการวาทกรรมที่ทำให้เห็น ว่าการลวนลามทางเพศนั้นเป็นประสพการณ์ส่วนตัวไม่ใช่ประสพการณ์ร่วมที่ต้อง แบ่งปัน และยังพรางพรางหลักการที่กดขี่อื่นๆ เช่น การอ้างสถานะการแต่งงานของ ผู้กระทำมาปามการลวนลามทางเพศซึ่งเป็นการยอมรับสถานะความเป็นรองของ ผู้ถูกกระทำและส่งเสริมการครอบงำ การพรางพรางส่วนตัวผู้ชายคนอื่นๆ (เช่น แฟน สามี พี่ชาย) เป็นการตอกย้ำการปฏิบัติภายใต้กรอบชายเป็นใหญ่ของการทำให้ การลวนลามทางเพศเป็นเรื่องส่วนตัวโดยมีนัยของการปกป้องและการต่อสู้ของผู้ชาย ต่อการครอบครองผู้หญิงเป็นต้น”

จะเห็นได้ว่าการศึกษาโดยอาศัยกรอบการศึกษาแนววาทกรรม จะช่วยให้ การศึกษาการลวนลามทางเพศทำได้อย่างลุ่มลึก ซึ่งกฎเกณฑ์ กติกา ที่สร้างผลผลิต ของวาทกรรมและการผลิตซ้ำความสัมพันธ์ในสังคมตามที่ถูกสร้างไว้ ทำให้คนใน สังคมมองเห็นบางสิ่งและละเลยหลายสิ่ง เพียงแต่การศึกษาการลวนลามทางเพศซึ่ง มีความหมายหลักเพียงการลวนลามทางเพศที่พูดถึงแต่ผู้หญิงซึ่งได้เปิดประเด็นไว้ ในสังคม “ปกติ” แล้ว ในการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมยังมีอุปสรรคอยู่มาก และ สำหรับผู้ที่ถูกรังแกคนอื่น ๆ ในสังคมภายใต้วาทกรรมรักต่างเพศที่สร้างภาพ ความจริงของความสัมพันธ์ในสังคมว่าด้วยเพศให้มีผู้แสดงเพียงหญิงและชาย และ เป็นสิ่งที่รับรู้ในระบบความคิดเชิงวัฒนธรรมเท่านั้น ดังนั้นหากจะเกิดการลวนลาม ที่อยู่นอกเหนือออกไปจากขอบเขตเส้นแบ่งความหมายดังกล่าวก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็น เหตุการณ์จริง (Failed event) ที่จะนำมาเป็นประเด็นถกเถียง หรือมองหาความ เป็นธรรมได้ในสังคม เพราะไม่มีความหมายและที่ยืนให้แก่ผู้คนเหล่านี้ในระบบ ความหมายของสังคม จึงจะต้องถอดรหัสแม่บทความสัมพันธ์ระหว่างเพศเพื่อชี้ให้เห็นถึงเบื้องหลังของอำนาจที่มาจากความรู้ที่สร้างระเบียบสังคมแบบรักต่างเพศ ซึ่งเป็นรากฐานของความคิดหลักในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศในสังคม กะเทย

อาจจะไม่แตกต่างจากผู้หญิงที่ถูกกลืนกลายใต้อุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ กะเทยอาจถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศในทำนองเดียวกัน แต่ด้วยความเป็นกะเทย ซึ่งมีเพศวิถี อัตลักษณ์ทางสังคม ตัวตนที่ไม่ได้ถูกจัดให้อยู่ในกรอบแห่งความปกติ เป็นเพศวิถีกลุ่มน้อย มีอัตลักษณ์ทางสังคมในฐานะชนชายขอบ ความสลับซับซ้อนจึงมีมากกว่าการเป็นเพียงคนที่ถูกจัดให้ต่ำต้อย (Inferiority) ต่ำกว่าผู้ชายและผู้หญิงในระบบสองเพศ คำถามคือ อัตลักษณ์ทางเพศที่ถูกยึดเยียดให้ (Imposed sexual identity) ของกะเทยที่กำหนดโดยเพศวิถีของกะเทยนั้นมีความสัมพันธ์อย่างไรกับการเอารัดเอาเปรียบทางเพศที่ดูเหมือนกะเทยจะถูกจัดให้เป็นรองผู้หญิงโดยสถานะที่สำคัญของความสามารถในการสืบเผ่าพันธุ์

อย่างไรก็ดีการศึกษาการเอารัดเอาเปรียบกะเทยทางเพศยังมีคำถามที่ก้าวล่วงไปถึงความเป็นเอกภาพของอัตลักษณ์ ซึ่งเรามักเชื่อกันว่า มนุษย์มีความเป็นเอกภาพและเป็นหนึ่งเดียว ด้วยฐานของความคิดว่าถึงแม้มนุษย์จะมีความหลากหลาย แต่ความหลากหลายนั้นดำรงอยู่อย่างบูรณาการ แต่หากเราเชื่อว่ามนุษย์ในยุคหลังทันสมัยนั้นแตกต่างออกไปเพราะอัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นมาจากวาทกรรมผ่านภาษาหรืออีกนัยหนึ่งผ่านกระบวนการจัดกระทำตัวตนเพื่อสร้างโลกทัศน์ของมนุษย์ให้เห็น ให้เชื่ออย่างหนึ่งและกำหนดตัวตนทางสังคม แต่ละเหตุการณ์ทางวาทกรรมจึงเป็นตัวจัดตำแหน่งอัตบุคคล (Positioning subject) ดังนั้นอัตลักษณ์จึงไม่ใช่สิ่งที่มีความเป็นหนึ่งเดียว แต่เป็นสิ่งที่เรียกว่า พหุอัตลักษณ์ (Fragmented Identities) หรืออัตลักษณ์มีความแตกต่างหลากหลาย (Alvesson, 2002 : 50-1, 62, 150-1) และ “ไม่มั่นคงหากแต่เลื่อนไหล และถูกสร้างและกำหนดใหม่เรื่อยไป” (Woodward, 2000 : 29) ซึ่งไม่ใช่ความเป็นเอกภาพที่แอบอ้างความเป็นธรรมชาติ

มีความพยายามในการศึกษาให้คำนิยามความเป็นกะเทยผ่านเพศภาวะและเพศวิถีหรือ “การกระทำ คิด หรือรู้สึกที่เกี่ยวกับความปรารถนาทางเพศ” ตามความหมายในพจนานุกรมลองแมน (Longman, 2003) โดย Richard Ekins ศึกษาเรื่องราวชีวิตของกะเทย (Cross-dressers) และกะเทยแปลงเพศ (Sex-changers)

เสนอในหนังสือ Male Femaling (Ekins, 1997) ใช้ทฤษฎีสังคมวิทยาแนว ปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ร่วมกับวิธีวิทยาฐานรากเพื่อสร้างทฤษฎีจากปรากฏการณ์ แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาในส่วนลึกของคนที่เป็นกะเทย ต่อความยินดีกับ เพศภาวะ (Gender euphoria) ในการศึกษาได้เสนอวิถีแห่งผู้หญิงของกะเทย (Modes of Femaling) ไว้ 3 รูปแบบ (Ekins, 1997 : 55-58) ดังนี้ 1) การเป็นผู้หญิงทางสรีระ (Body Femaling) หมายถึงความปรารถนาและการปฏิบัติของ กะเทยในการทำให้ร่างกายของตนเป็นผู้หญิง เช่นการเสริมฮอร์โมน ปรับแต่งหน้า รูปร่าง เป็นต้น ซึ่งในมโนทัศน์นี้มีมิติต่างๆ คือ ระดับของความถาวร การเป็นที่ สังเกตได้ ความก้าวหน้าและการสังสมหรือสลับสถานะไปมา และการไต่รตรอง ล่วงหน้า 2) การเป็นผู้หญิงทางความรู้สึกอารมณ์เรื่องเพศ (Erotic Femaling) หมายถึงการเป็นผู้หญิงในแง่ทางเพศโดยตั้งใจหรือมีผลต่อการกระตุ้นเร้าความ ปรารถนาหรือตื่นเต้นทางเพศ หรือการเป็นผู้หญิงที่กระตุ้นเร้าความปรารถนาหรือ ตื่นเต้นทางเพศของคนอื่นโดยเฉพาะการกระตุ้นเร้าต่อตนเองผ่านการเป็นผู้หญิงของ ตน เช่นมีความรู้สึกทางเพศเมื่อใส่ถุงน่องผู้หญิง หรือ ได้แต่งตัวเป็นผู้หญิง และหรือ การกระตุ้นเร้าที่เกิดจากการตระหนักรู้ของคนอื่นต่อการเป็นผู้หญิงทางความรู้สึก เรื่องเพศของตน ทั้งนี้จะสัมพันธ์กับทั้งเพศสรีระและเพศภาวะ และ 3) การเป็นผู้หญิงโดยเพศภาวะ (Gender Femaling) หมายถึง วิธีต่างๆ ที่กะเทยปรับพฤติกรรม อารมณ์ และการรับรู้ทางวัฒนธรรมและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้หญิงที่ไม่ จำเป็นต้องสัมพันธ์กับความเป็นผู้หญิงทางความรู้สึกทางเพศ มโนทัศน์ทั้งสาม สัมพันธ์กับกระบวนการการเป็นกะเทย ในแง่บุคคล (ในด้านร่างกาย ตัวตน และ อัตลักษณ์) การกระทำ เหตุการณ์ และวัตถุต่างๆ (เสื้อผ้า ข้าวของเครื่องใช้แบบ ผู้หญิง) หลากหลายแง่มุม และเสนอว่ารูปแบบทั้งสามนี้ความสัมพันธ์กับ เพศสรีระ เพศภาวะและเพศวิถีของกะเทย พร้อมสรุปอีกด้วยว่าการจะเป็นกะเทยสมบูรณ์แบบ เป็นกระบวนการที่เหมือนกับวิถีชีพ (Career path)

การกำหนดเกณฑ์ของความเป็นกะเทยโดยอาศัยแนวการศึกษาข้างต้นจึง เป็นเพียงจุดเริ่มต้นในการจัดประเภทว่าอย่างไรคือกะเทย แต่ยังเป็นการทำวิจัย

เพื่อให้เข้าใจความหมายของความเป็นกะเทยที่ยังหยาบเกินไปสำหรับการศึกษาวิจัยที่ต้องการศึกษาเพื่อเผยให้เห็นถึงอำนาจที่กดทับตัวตนที่แท้จริง และสนใจถึงความรู้สึก อารมณ์ของมนุษย์ นอกจากนี้ยังไม่อาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความคิดของสังคมที่มีต่อกะเทยและความคิดของกะเทยต่อตนเองได้ ทั้งนี้เมื่อพิจารณากรณีเรื่องเพศที่ความรู้ยุคสมัยใหม่ได้จัดให้เราเชื่อว่ามีเพียงสองเพศ ซึ่งถูกยึดถือเป็นกรอบอ้างอิงในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นบทบาททางเพศ หรือเพศวิถีก็ตาม โดยในความเป็นจริงอาจจะมิใช่เช่นนั้นก็ได้ แต่เมื่อสังคมสร้างกรอบ กติกา ขึ้นมาผ่านกระบวนการสร้างความจริงโดยสถาบัน ผู้เชี่ยวชาญ และศาสตร์ต่างๆ จึงเป็นการง่ายและเป็นความสะดวกสบายของมนุษย์ในอันที่จะมีกฎเกณฑ์อ้างอิงว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไร จะคิดอย่างไร ซึ่งเมื่อกล่าวถึงกะเทย ความหมายของพหุอัตลักษณ์จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการที่ไม่มีกรอบหรือกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการดำรงชีวิตในวัฒนธรรมสองเพศ ซึ่งทำให้กะเทยมีความหมายที่เลื่อนไหลไปตามความหมายที่ถูกสร้างในที่ตั้งของวาทกรรม ความเป็นกะเทยจึงไม่เป็นหนึ่งเดียวและไม่จำเป็นต้องมีเอกภาพ

การสร้างตัวตนอย่างกระตือรือร้นแต่ภายใต้กรอบแห่งวัฒนธรรม (Howarth, 2000 : 79-81) อำนาจแห่งวินัย (Disciplinary power) ได้แก่บรรทัดฐาน และวินัยต่างๆ ผ่านเครื่องมือจับจ้อง (Panopticon apparatus) ได้สร้างกรอบขีดวงความคิดของมนุษย์ ในภาษารัศมีดาซึ่งให้ภาพเชิงบวกเรียกว่าวินัยต่อตนเอง (Self - Discipline) เป็นเงื่อนไขของการจัดตำแหน่ง (Positioning the subject) โดยสร้างโลกทัศน์หนึ่งๆ ให้แก่อัตบุคลที่ไม่สอดคล้องกับความหลากหลายความเป็นหนึ่งเดียวของอัตบุคลจึงเป็นไปได้ มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น (Dominant identity) ขึ้นมาในบริบทหนึ่งในพื้นที่ของอำนาจ/ความรู้ วาทกรรมได้จัดวางตำแหน่งไว้ กะเทยถูกจัดวางในตำแหน่งใดต้องพิจารณาว่าตำแหน่งในวาทกรรมนั้นสัมพันธ์กับเรื่องใด เช่น เพศภาวะ ความพิการ ชนชั้น ซึ่งตำแหน่งในวาทกรรมจะแปรผันตามเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องภายในขอบเขตของแต่ละบริบทวาทกรรมความเป็นกะเทยนั้นไม่อาจคงที่ แต่มีความเปลี่ยนแปลงตามถ้อยแถลงสารที่เข้ามาใหม่ มิติอื่นที่ถูกกดทับเอาไว้

อาจจะโดดเด่นแทนที่ทำให้เกิดการเลื่อนไหลของความหมายของกะเทย ณ บริบททางวาทกรรมนั้นๆ กะเทยจึงเป็นอาจผู้ชาย เป็นผู้หญิง เป็นกะเทย หรืออื่นๆ สลับไปมาในช่วงเวลาหนึ่งขึ้นกับว่า “เหตุผล” ที่ให้ในการสร้างความชอบธรรม เงื่อนไขของเพศวิระ เพศภาวะ และเพศวิถี จึงมีบทบาทในการปฏิสัมพันธ์ในเหตุการณ์ทางวาทกรรมหนึ่งๆ ที่กะเทยและคู่สัมพันธ์ ในบริบทความสัมพันธ์ธรรมชาติหรือความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับความรักทางเพศสะท้อนแนวคิดของอัตลักษณ์ว่า “ถูกสร้างมาจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ซับซ้อน (Various subject positions) ของภาษา ทำให้การแสดงออก การให้ความหมายต่อร่างกาย ความปรารถนา ความมุ่งมั่น” (Smith, 1998 : 122) นอกจากการวิเคราะห์ด้วยบทที่มาจากประสบการณ์แล้ว จะต้องวิเคราะห์ด้วยบทแวดล้อมอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์และสำคัญต่อการสร้างความหมายในสนามวาทกรรมเพื่อให้เห็นการผลิตสร้างความหมายของอัตบุคคลที่ถูกจัดกระทำในพื้นที่ของวาทกรรมหนึ่งๆ

ภายใต้การเลื่อนไหลของอัตลักษณ์ที่อาจจะดูเหมือนเป็น “ทางเลือก” ที่อิสระ ซึ่งอันที่จริงแล้วมิใช่เช่นนั้นเพียงแต่เป็นทางเลือกในกรอบ “บริบทภายใต้กฎเกณฑ์เฉพาะของวาทกรรมหนึ่งๆ” (Hughes, 2002 : 100) เท่านั้นในขอบข่ายของแต่ละของวาทกรรมก็มีกฎเกณฑ์กำกับอยู่ (Unity of discourse) และในตัววาทกรรมเองก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่หยุดนิ่งไม่ไหวติง วาทกรรมหนึ่งๆ มีเส้นขอบเพียงบางๆ คั่นอยู่แต่ความหมายที่ถูกผลิตสร้างจากวาทกรรม จะเป็นความหมายที่มาจากสัมพันธ์บท (Intertextuality) ซึ่งหมายถึง “ทุกตัวบท¹ จะมีความสัมพันธ์กับตัวบทอื่นๆ ด้วย” นั่นคือ เรื่องต่างๆ ที่เราเคยคิดและมองกันว่าเป็นเพียงเรื่องเฉพาะในสาขาความรู้หนึ่งๆ นั้นมีอาจถูกแยกออกไปได้อย่างโดดเด่นเดี่ยวแต่มีการ “ผสมผสานและพันเกี่ยวกันข้ามสาขาวิชาความรู้อื่นๆ และความคิดต่างๆ (Fields of thought)”

¹ Schwandt, Thomas. A. (2001). Dictionary of Qualitative Inquiry. หน้า 249. ตัวบท (Text) ในความหมายของแนวคิดหลังโครงสร้างนิยม คือทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น ประสบการณ์ชีวิต เหตุการณ์ ความสัมพันธ์ กิจกรรม การปฏิบัติ สิ่งประดิษฐ์เชิงวัฒนธรรม และอื่นๆ

(Thomas, 2001: 250) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าแก่นแกนหลักของกะเทยจึงไม่ใช่สิ่งที่ตายตัว และไม่มี ความหมายที่คงที่ของการเป็นตัวตนที่ถูกจัดกระทำหากเมื่อตำแหน่งของอัตบุคคลในที่ตั้งทางวาทกรรม (Discursive Location หรือ Setting) ที่ต่างไป อัตบุคคลก็จะถูกสร้างขึ้นใหม่และเป็นอย่างนี้เรื่อยไป

การมุ่งศึกษาผลที่เกิดจากความเป็นอื่นของกะเทยและการเลื่อนไหลของความเป็นกะเทย ด้วยวาทกรรมหลักในพื้นที่วาทกรรมที่สัมพันธ์กับเพศสรีระ เพศภาวะและเพศวิถี ในการให้ความหมายโดยเฉพาะทำให้มีโลกทัศน์ที่เป็นมายาภาพอย่างหนึ่งเพื่อสนองตอบต่อปฏิสัมพันธ์ในเรื่องทางเพศ กะเทยจึงไม่มีความเป็นหนึ่งเดียวของความหมาย หากแต่เป็นความหลากหลายที่เกาะเกี่ยวอยู่ในความเป็นกะเทย เป็นพหุอัตลักษณ์ที่ถูกจัดการโดยวาทกรรม มีใช้อัตลักษณ์แบบสารัตถะนิยม แต่ด้วยอุดมการณ์และกระบวนการสร้างความรู้ต่อความเป็นกะเทย เพศวิถี และการกำหนดใจและวินัยแห่งตัวตนของกะเทย ซึ่งจะเกี่ยวพันกับการจัดตำแหน่งกะเทยในท่าเลขของวาทกรรมทำให้การลวนลามทางเพศกะเทยเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะไม่มีความหมายรองรับ ทำให้กะเทยถูกเอารัดเอาเปรียบจากระบบชายเป็นใหญ่ ในขณะที่ความต้องการและตัวตนที่แท้จริงของกะเทยอาจมีความสับสนขัดแย้งต่อการถูกกระทำของปฏิบัติการวาทกรรมและความหมายในพื้นที่วาทกรรมดังกล่าว ซึ่งการศึกษาจะนำไปสู่การเข้าถึงเสียงที่แตกต่างหลากหลาย (Multiple voices) ในตัวตนของกะเทยเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับการลวนลามทางเพศกะเทยจากเสียงที่แตกต่างเหล่านี้

เงื่อนไขของวินัยแห่งเพศสรีระ เพศภาวะ และเพศวิถี มีความสำคัญกับความเป็นกะเทยในฐานะของเงื่อนไขที่สัมพันธ์กับตำแหน่งในวาทกรรม ความเป็นกะเทย ณ พื้นที่วาทกรรมหนึ่งๆจะมีการแปรเปลี่ยนไม่เหมือนกันขึ้นกับว่ามีมิติใดของความเป็นกะเทยจะโดดเด่น (Active) ในความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ณ ขณะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งท่าเลขเชิงวาทกรรมที่หลากหลายตามพหุอัตลักษณ์หรือความหลากหลายของความเป็นกะเทยที่ถูกจัดตำแหน่งโดยวาทกรรม (Plurality of subject positions)

ซึ่งสร้างเป็นตัวตนทางสังคมภายใต้วาทกรรมหนึ่งๆ ที่เองที่ให้ความหมายกับเหตุการณ์วาทกรรมการลวนลามทางเพศให้เป็นไปได้หรือไม่ได้ ความหมายจึงขึ้นกับอำนาจของวาทกรรมที่ผลิตสร้างกะเทย ณ ขณะนั้น และท่าเลเชิงวาทกรรมนั้นเพื่อประโยชน์ของผู้มีอำนาจอันใด อย่างไร ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจนั่นเอง ดังนั้นในเหตุการณ์ทางวาทกรรมหนึ่งๆ จะต้องศึกษาถึงมิติต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์ในการผลิตสร้างตัวตนที่ถูกจัดกระทำของกะเทย ณ เวลาหนึ่งอย่างไรด้วยเพื่อให้เห็นถึงอัตลักษณ์ที่หลากหลายและการไหลเลื่อนของความหมายของความเป็นกะเทยในมิติต่างๆ เหล่านี้

พูดให้มีเสียง หมายถึงการเปิดพื้นที่ของความรู้เพื่อให้ผู้ที่ไม่เคยมีเสียง (Voiceless) ได้แสดงตัวตนจากประสบการณ์ ประสบการณ์ของกะเทยเป็นตัวแทนในการศึกษาที่สำคัญ เพื่อเปิดเผยสิ่งที่มองไม่เห็นและสร้างเสียงแห่งตัวตนให้เป็นที่ยอมรับในเชิงญาณวิทยาแล้ว ผู้พูด (Speaking subject) ถือเป็นหัวใจ หรือศูนย์กลางของการสร้างความรู้ เพราะผู้พูดเป็นทั้งผลผลิต ผู้ผลิตของพลังทางสังคม ซึ่งหมายรวมไปถึงการเป็นผู้ผลิตข้อความรู้ดังนั้นในการศึกษาจึงควรให้ความสนใจที่วาทกรรม และปฏิบัติการของวาทกรรมที่สำคัญในการสร้างเรื่อง ความรู้/ภาษาสร้างโลกโดยวางระเบียบและการจัดการประสบการณ์ (Discursively determined) ประสบการณ์นี้เองเป็นตัวสร้างผู้พูด สร้างอย่างไร ไม่เจาะจงเพียงว่าผู้พูดพูดอะไร พูดอย่างไร เชื่อได้หรือไม่ แต่อยู่ที่ว่าเหตุใดจึงพูดเช่นนั้นเพราะเป็นการวิเคราะห์ถึงกระบวนการจัดการตัวตนของมนุษย์ (Subjectivity)

การที่ประสบการณ์ถูกหล่อหลอมโดยความรู้แบบบทความสัมพันธ์รักต่างเพศ ได้สร้างกรอบความคิดไว้ภายใต้เงื่อนไขของความสัมพันธ์เชิงอำนาจกำกับอยู่ จึงกีดกันความรู้/ความหมายอื่นๆ ออกไป ทำให้หลายสิ่งหลายอย่างไม่มีความหมาย ทำให้กะเทยให้ความหมายแก่ชีวิตตนเอง กำหนดเส้นทางชีวิต และทำให้กะเทยถูกเอารัดเอาเปรียบ ทั้งในเชิงความสัมพันธ์ในสังคมโดยทั่วไป และความสัมพันธ์ในเรื่องเพศ จากการจัดระบบระเบียบความคิดที่ดำรงอยู่ซึ่งถูกครอบงำโดยอุดมการณ์

ชายจริงหญิงแท้ ซึ่งเป็นการกระทำความรุนแรงต่อมนุษย์ด้วยกัน เจกเซ่นนั้น การสร้างความรู้โดยการศึกษาเรื่องราวของชีวิต (Life story) ที่นำเสนอหัวใจสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคล เป็นเรื่องของชีวิตโดยรวมตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Atkinson, 1998 : 8) เพื่อเข้าถึงความหมายของสิ่งที่ไม่มีความหมายเพราะกะเทยไม่มีอยู่ในระบบของความหมายและนัยสำคัญที่ถูกสร้างโดยสังคม โดยผ่านการสะท้อนและนำเหตุการณ์ประสบการณ์และความรู้สึกที่มีไปสู่การแสดงออกทางคำพูด (Atkinson, 1998 : 1) โดยใช้แนวทางของอัตชีวประวัติ (Autobiography) ซึ่งเป็น “การเล่าเรื่องที่ผู้เล่าถ่ายทอดเหตุการณ์สำคัญในช่วงการพัฒนาแห่งชีวิต จัดเรื่องและเริ่มต้นใหม่เพื่อนำสู่จุดสำคัญของเรื่อง” (Shulamit, 1992: 130) เป็นการย้อนคำนึง (Retrospective) สะท้อนเรื่องราวของชีวิตที่ผ่านมา โดยเล่าประสบการณ์ของตัวเองและให้ความหมายต่อปรากฏการณ์ ความคิด ความหวังในปัจจุบัน และในอนาคต เป็นความรู้เกี่ยวกับตนเอง โดยมีขอบเขตและเน้นประวัติศาสตร์โดยการบอกเล่า (Oral history) เพราะมุ่งสนใจในประเด็นเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างเพศและการลวนลามทางเพศ นอกจากนี้ การอิงแนวทางของสตรีนิยมที่มีลักษณะ “ไม่ต่อเนื่อง เป็นส่วนๆ ซึ่งเกิดจากมิติที่หลากหลายของบทบาทที่มาจากเงื่อนไขทางสังคม” (Smith & Watson, 1998:9) จึงเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับฐานคิดการเลื่อนไหลของความหมาย เพื่อให้ความรู้จากประสบการณ์ผู้พูด (Little narrative) ปรากฏ โดยในการเล่าสู่ประสบการณ์นั้น ผู้พูดให้ถ้อยแถลงหรือบอกเล่าตามความปรารถนาที่จะสร้างเรื่องราวของตนเองหรืออีกนัยหนึ่งภาพที่กะเทยต้องการให้คนอื่นรับรู้เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะสัมพันธ์นิยม โดยผสมผสานสัมพันธ์ระหว่างตัวตนที่ถูกกระทำหรืออีกนัยหนึ่งคือการเห็นพ้องความหมาย (Intersubjectivity) กับสัมพันธ์บท (Intertextuality) เพราะความจริงนั้นแสดงให้เห็นได้จากสัญญาณลักษณะต่างๆในระบบภาษากล่าวคือในวิถีทางต่างๆ กัน ซึ่งจะสะท้อนถึงการเลื่อนไหลของภาพของกะเทยที่ถูกสร้างขึ้นอย่างสะเปะสะปะในเหตุการณ์วาทกรรมหนึ่งๆ ประสบการณ์จึงไม่ใช่ประสบการณ์ที่เป็นหนึ่งเดียว (Unified experiences) แต่เป็นประสบการณ์ที่ถูกสร้างจากตำแหน่งหลากหลายในวาทกรรม (Multiplicity of subject positions) และเมื่อเป็นเช่นนั้น

ในการศึกษาประสบการณ์ของกะเทยผ่านอัตชีวประวัติจะช่วยคลี่คลายให้เห็นถึงทัศนะที่หลากหลายซึ่งเป็นผลมาจากโลกทัศน์ของกะเทยที่ไม่คงที่และเป็นเนื้อเดียว แต่หากมีเสียงที่หลากหลาย (Multiple voices) ที่ซุกซ่อนอยู่ท่ามกลางพื้นที่ทางสังคมที่มีการจัดระเบียบบนฐานคิดของการดำรงอยู่เฉพาะเพศชายและเพศหญิง อันก่อให้เกิด ความแปลกแยกของกะเทย รวมทั้งยังกดทับตัวตนและความปรารถนาในส่วนลึกของกะเทยที่จะทำให้กะเทยดำรงอยู่เป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีคนหนึ่ง

ปิดประเด็นสู่การเปิดประเด็น อาการ “หลงลืม” ของคนในสังคมที่กล่าวมาแต่ต้น ไม่อาจเรียกได้ว่า ‘หลงลืม’ เพราะความหลงลืมมีความหมายถึงสิ่งที่เคยรู้เคยเห็น เคยได้ยิน แต่นึกไม่ถึงไปชั่วขณะ ซึ่งในที่สุดยังย้อนกลับระลึกถึงได้ แต่สำหรับกะเทยไม่อาจเรียกได้ว่าหลงลืม เพราะไม่เคยคิดถึง ซึ่งได้ชี้ให้เห็นในบทความนี้แล้วว่า แท้ที่จริงในระบบความหมายของสังคมนี้ กะเทยไม่มีตัวตน ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับกะเทยจึงไร้ความหมาย ไม่มีภาษาเรียก ไม่ปรากฏในความคิด กะเทยจึงไร้เสียง พูดเท่าไรก็ไม่ได้ยิน และไม่มีการรับรู้ ถึงเวลาหรือยังที่เราจะช่วยสร้างสรรค์ให้สังคมอยู่ร่วมกันได้โดยการเปิดประเด็นในการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างความรู้ด้วยการร่วมสร้างความรู้กับเจ้าของประสบการณ์ ให้เจ้าของประสบการณ์เป็นผู้เสนอเรื่องราว เพื่อเปิดพื้นที่ของความรู้ให้ความคลุมเครือที่ถูกบดบังด้วยมายาคติของวิธีคิด ความรู้ และการสร้างความรู้แบบหนึ่งที่กระทำความรุนแรงต่อเราโดยไม่รู้ตัวและทำให้เราเอาจริงเอาจังเปรียบเพื่อนมนุษย์ด้วยกันโดยอาศัยช่องว่างของความรู้ที่ก่อตัวขึ้นอย่างไม่รู้เดียงสา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. 2546. ภาษาเพศ: อำนาจเรื่องทางเพศกับพหุนิยมทางจริยศาสตร์. เชียงใหม่: วนิดาการพิมพ์.
- เทอดศักดิ์ ร่มจำปา. 2545. วาทกรรมเกี่ยวกับ “เกย์” ในสังคมไทย พ.ศ. 2508-2542. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญมี เมธราช์กูร. 2529. คนเป็นกระเทยได้อย่างไร. กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

- Alvesson, Mats. 2002. **Postmodernism and Social Research**. Philadelphia: Open University Press.
- Atkinson, Robert. 1998. **Life Stories Interview**. London & New Delhi: Sage Publications.
- Bingham, Shereen G., ed. 1994. **Conceptualizing Sexual Harassment as Discursive Practice**. United States of America: Praegers Publishers.
- Clair, Robin P. 1994. “Hegemony and Harassment: A Discursive Practice” in Bingham, Shereen G. ed. **Conceptualizing Sexual Harassment as Discursive Practice**. United States of America: Praegers Publishers.
- Danaher Geoff, Tony Schirato, and Jen Webb. 2000. **Understanding Foucault**. Sage Publications.
- Denzin, Norman K. 1994. “Postmodernism and Deconstructionism” in Dickin, David. R., and Fontana, Andrea. eds. **Postmodernism & Social Inquiry**. New York: The Guildford Press.
- Dreyfus, Hubert L. and Paul Rabinow. 1983. **Michel Foucault, Beyond Structuralism and Hermeneutics**. Second edition. The United States of America: The University of Chicago Press.

- Ekins, Richard. 1997. **Male Femaling: A Grounded Theory Approach to Cross-dressing and Sex- changing**. London & New York: Routledge.
- Foucault, Michel. 1972. **The Archaeology of Knowledge**. Translated by A.M. Sheridan Smith. Great Britain: Tavistock.
- _____. 1976. **The Will to Knowledge: History of Sexualities Volume 1**. Translated by Hurley, Robert. Penguin Books.
- _____. 1992. **The Use of Pleasure: The History of Sexuality Volume 2**. Translated by Hurley, Robert. Penguin Books.
- _____. 2002. **The Order of Things**. London: Routledge.
- Gamble, Sarah. ed. 2002. **The Routledge Companion to Feminism & Post-feminism**. Routledge.
- Gamson, Joshua. 2000. "Sexualities, Queer Theory, and Qualitative Research" in Norman K. Denzin, Yonna. S. Lincoln, eds. **Handbook of Qualitative Research**. Second edition. London: Sage Publications.
- Howarth, David. 2000. **Discourse**. Philadelphia: Open University Press.
- Hughes, Christina. 2002. **Key Concepts in Feminist Theory and Research**. Sage Publications.
- Humm, Maggie. 1989. **The Dictionary of Feminist Theory**. Harvester Wheatsheaf.
- Jackson, Peter A. 1997. "Thai Research on male Homosexuality and Transgenderism and the Cultural Limits of Foucaultian Analysis". Journal of History of Sexuality. Volume 8.
- Jackson, Stevi. 1999. **Heterosexuality in Question**. London: Sage Publications.
- Kreps, Gary L. 1993. **Sexual Harassment: Communications Implications**. NJ: Hampton Press, Inc.
- Lemart, Charles C. & Gillian Garth. (1982). **Michel Foucault Social Theory and Transgression**. New York: Columbia University Press.

- Lincoln, Yvonna S. and Egon G Guba. 2000. "Paradigmatic Controversies, Contradictions, an Emerging Confluences" in Norman K. Denzin, and Yvonna. S. Lincoln, eds. **Handbook of Qualitative Research**. Second edition. London: Sage Publications.
- MacKinnon, Catharine. 1979. **Sexual Harassment of Working Women**. New Heaven and London: Yale University Press.
- Madan, Sarup. 1993. **An Introductory Guide to Post-Structuralism and Postmodernism**. Second edition. Great Britain: Biddles Ltd, Guildford and King's Lynn.
- Matzner, Andrew. 2002. (On line). **On the Question of Origins: Kathoey and Thai Culture**. Source: http://web.hku.hk/~sjwinter/TransgenderASIA/paper_on_the_question_of_origins.html retrieved 28.10.2003.
- Morris, Rosalind C. 1994. "Three Sexes and Four Sexualities: Redressing the Discourses on Gender and Sexualities in Contemporary Thailand" in Positions East Asia Cultures Critique. 2,1 (Spring). Special Issue Circuits of Desire. Duke University Press.
- O'Donohue, William. ed. 1997. **Sexual Harassment Theory, Research, and Treatment**. United State of America: Allyn and Beacon.
- Reinharz, Shulamit, Lynn.Davidman eds. 1992. **Feminist Oral History in Feminist Methods in Social Research**. New York: Oxford University Press.
- Rich, Adrienne. (on line) **Compulsory Heterosexuality and Lesbian Existence**. Source: <http://www.terry.uga.edu/~dawndba/4500compulsoryhet.htm>
- Sev'Er, Aysan. 1999. (online). **Sexual Harassment: Where We Were, Where We Are and Prospects for the New Millennium Introduction to the Special Issue**. The Canadian Review of Sociology and Anthropology, Vol. 36.

- Sinnott, Megan. (online). **Gay vs. 'Kathoeys': Homosexual Identities in Thailand**. Source: http://iias.leidenuniv.nl/iiasn/29/IASNL29_7_Sinnott.pdf. retrieved 1.12. 2004.
- Smith, Sidonie & Julia Watson. eds. 1998. **Women, Autobiography, Theory A Reader**. Wisconsin: The University of Wisconsin Press.
- Spargo, Tamsin. 1999. **Foucault and Queer Theory**. Cambridge: IconBooks.
- Tong, Rosemary. 1989. **Feminist Thought: a Comprehensive Introduction**. Colorado: Westview.
- Totman, Richard. 2003. **The Third Sex, Kathoeys-Thailand's Ladyboys**. Chiangmai: The Silkworm Books.
- Weedon, Chris. 1999. **Feminism, Theory and the Politics of Difference**. Oxford and Massachusetts: Blackwell Publishers.
- Wood, Julia T. 1994. "Saying It Makes It So: The Discursive Construction of Sexual Harassment" in Bingham, Shereen G. ed. **Conceptualizing Sexual Harassment as Discursive Practice**. United States of America: Praeger Publishers.
- Woodward, Kathryn. 1997. Concepts of Identity and Difference. In Kathryn Woodward, ed. **Identity and Difference**. Sage Publications.
- Woodward, Kath, ed. 2000. **Questioning Identity**. London: Routledge.